

2001. évi LXIV. törvény

a kulturális örökség védelméről¹

Az Országgyűlés

- felismerve, hogy kulturális örökségünk hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása, a nemzeti és az egyetemes kultúra elválaszthatatlan összetevője;

- abból a célból, hogy a nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott kulturális örökség feltárásának, tudományos feldolgozásának, megóvásának, védelmének, fenntartható használatának és közkinccsé tételének törvényi feltételeit megteremtse;

- annak érdekében, hogy a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség megőrzésére irányuló tevékenységeket szabályozza, a feladatokat meghatározza, és tovább egyszerűsítse, hatékonyabbá tegye a hatósági eljárásokat, illetőleg a kiemelkedő jelentőségű kulturális értékek állami tulajdonba kerülését elősegítse, a következő törvényt alkotja:

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

 1. § (1)² E törvény hatálya a kulturális örökség elemeire, valamint az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre terjed ki.

 (2)³ A kulturális örökség e törvény szerinti védelme nem érinti az annak elemein más jogszabályok alapján fennálló védettséget.

2. § E törvény hatálya nem terjed ki

 *a)*⁴ a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben (a továbbiakban: Étv.) szabályozott kérdésekre,

*b)*⁵ a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) hatálya alá tartozó iratokra, szervezetekre és személyekre az e törvény 3-5. §-aiban, a 6. §-ban, a 7. § 9-11., 24-25. és 46. pontjában, a 46-62. §-aiban, a 63. § (2), (4)-(6) bekezdéseiben, a 64-66. §-aiban, a 68-73. §-aiban, a 75. §-ban, a 76. § (1) bekezdésében, a 79-86. §-aiban, a 89. §-ában, a 91. §-ban, a 93. §-ban foglaltak kivételével,

c) viszonyosság esetén a diplomáciai mentességet élvező külföldi állampolgárok tulajdonában levő, külföldről behozott kulturális javakra.

3. § A kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni.

1 Kihirdetve: 2001. VII. 10. A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 409/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet, 22/2023. (I. 31.) Korm. rendelet 1. §.

2 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § a).

3 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § b).

4 Módosította: 2012. évi CXCI. törvény 31. § a), 2014. évi CVI. törvény 80. § a).

5 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 1. §. Módosította: 2012. évi CXCI. törvény 30. § 1., 31. § a), 2017. évi L. törvény 203. § 1.

4. § (1)¹ A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása.

(2) A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni.

(3)² A kulturális örökség elemeinek e törvény szerinti felderítése és kutatása csak e törvény rendelkezései és külön jogszabály alapján végezhető.

5. § (1)³ A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, a vallási közösségek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

(2) A nemzetközi együttműködésben a nemzetközi szerződésekkel összhangban érvényesíteni kell a határokon túli magyar vonatkozású kulturális örökség, és a más nemzetek hazánkban található kulturális örökségének védelmét.

5/A. §⁴

5/B. §⁵

5/C. §⁶

6. §⁷ (1) A kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a kulturális örökség védelmének keretében

 a)⁸ ellátja a védelem összehangolását és szakmai irányítását, ágazati felügyeletét, továbbá

b) irányítja a kulturális örökség védelmével összefüggő feladatokat ellátó, kormányrendeletben meghatározott eljáró hatóságot (a továbbiakban: hatóság).

(2)⁹ A kulturális örökség védelmére vonatkozó, jogszabályban meghatározott feladatok ellátásában jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv működik közre.

(3)¹⁰ A hatósági és egyéb szakmai döntések előkészítését jogszabályban meghatározottak szerint örökségvédelmi tanácsadó testületek segítik.

(4)¹¹ A kulturális örökség védett elemeinek megóvását, tudományos kutatását és értékelését a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogszabályban meghatározottak szerint szakértői szolgáltatásokkal segíti elő.

 (5)¹² Műemlékkel kapcsolatos építésügyi hatósági eljárásban - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott beavatkozás, illetve tevékenység esetén, a területi építészeti-műszaki tervtanács kijelölésének esetét kivéve - a (3) bekezdés szerinti tanácsadó testületként a központi építészeti-műszaki tervtanács jár el, amelynek véleményét az építésügyi és építésfelügyeleti hatóság az eljárása, döntése meghozatala során bizonyítékként veheti figyelembe. A műemlékkel kapcsolatos eljárásban a központi építészeti-műszaki tervtanács tagja a Magyar Művészeti Akadémia által delegált tag is.

Értelmező rendelkezések

7. §¹³ E törvény alkalmazásában:

-
- 1 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § c), 2013. évi CCXVII. törvény 28. § a).
 - 2 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 20. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
 - 3 Módosította: 2013. évi CXXXIII. törvény 90. § a), 2013. évi CCLII. törvény 18. § (2). Módosítva: 2019. évi XXXVI. törvény 28. § a) alapján.
 - 4 Hatályon kívül helyezte: 2011. évi LXXVII. törvény 16. § (1). Hatálytalan: 2012. I. 1-től.
 - 5 Hatályon kívül helyezte: 2011. évi CXLIX. törvény 10. §. Hatálytalan: 2012. I. 1-től.
 - 6 Hatályon kívül helyezte: 2011. évi CXLIX. törvény 10. §. Hatálytalan: 2012. I. 1-től.
 - 7 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 21. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
 - 8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 1.
 - 9 Megállapította: 2017. évi L. törvény 202. § (1). Hatályos: 2018. I. 1-től.
 - 10 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 3.
 - 11 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) a), 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 1.
 - 12 Megállapította: 2021. évi XXXIX. törvény 37. §. Hatályos: 2021. VII. 1-től. Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 2.
 - 13 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 22. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

1. *Beruházó*: beruházási, fejlesztési, bontási, helyreállítási vagy felújítási tevékenység engedélyezését kérelmező vagy azt végző természetes vagy jogi személy, illetve gazdasági társaság vagy annak megbízottja vagy felhatalmazottja, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

2. *Elfedés*: a feltáráshoz nem kerülő régészeti lelőhely, lelőhelyrész fizikai védelmét jogszabályban meghatározott módon biztosító műszaki megoldások régészeti megfigyelés mellett történő megvalósítása, amelyek visszabonthatóak, az esetleges későbbi, teljes felületű feltárási lehetőségét nem csökkentik vagy akadályozzák.

3. *Előzetes régészeti dokumentáció*: valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárási alkalmazásával készült dokumentum.

➡ 3a.¹ *Értékmeghatározó szakértői vizsgálat*: a műemléki szakértő által elkészített építéstörténeti tudományos dokumentáció és műemléki értékleltár alapján a műemlék értékhozó elemeinek, alkotórészeinek, tartozékainak és beépített berendezési tárgyainak részletes meghatározása.

4.² *Fenntartható használat*: a védett kulturális örökség olyan módon történő használata - ideértve a kármegeelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is -, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosítva fennmaradásukat a jelen és jövő nemzedékek számára.

4a.³ *Földmunka*: a földfelszíntől számított 30 centimétert meghaladó, kézi vagy gépi erővel végzett beavatkozás, beleértve a tereprendezést, depó, feltöltés, töltés kialakítását.

5. *Gazdálkodó szervezet*: a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti gazdálkodó szervezet.

6. *Gyűjtemény*: gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darabjainak együttes értékét.

7.⁴ *Hadtörténeti örökség*: 1711 utáni hadszíntér, csatatér, védelmi létesítmény, egyéb katonai objektum vagy hadi emlék, különösen harci repülőgép, kerekes vagy lánctalpas harcjármű és egyéb katonai fegyverrendszerek, fegyverek, felszerelés és egyenruha elemei, továbbá azok együttese (a továbbiakban együtt: hadtörténeti örökségi elem).

➡ 8. *Kiemelt nemzeti emlékhely*: a nemzet és a magyar állam történelmében kiemelkedő jelentőségű nemzeti emlékhely, amelyet az Országgyűlés törvénnyel kiemelt nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

9.⁵ *Közgyűjtemény*: az állam, a helyi önkormányzat, valamint a nemzetiségi önkormányzat, a köztisztviselő és a közalapítvány fenntartásában működő vagy általuk alapított könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum. A jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség kérelmére ezekkel azonos elbírálás alá kerülhetnek a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség, vagy az egyházi jogi személy fenntartásában működő, állami nyilvántartásba vett gyűjtemények (könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum).

1 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 2. § (1). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

2 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 4.

3 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 4. § (1). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

4 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 2.

5 Megállapította: 2019. évi XXXVI. törvény 26. §. Hatályos: 2019. IV. 15-től.

10. *Kulturális javak*: az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai - az ingatlanok kivételével -, valamint a művészeti alkotások.

➡ 11.¹ *Kulturális örökség elemei*: a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, a nemzeti emlékhely, a kiemelt nemzeti emlékhely és annak 61/I. § (3a) bekezdése szerinti településkép-védelmi környezete, valamint a kulturális javak.

12. *Kulturális örökség elemeinek kutatása*: a kulturális örökség elemeire vonatkozó, annak pótolhatatlan forrásértékét feltáró, tudományos módszereket alkalmazó, roncsolásmentes vagy roncsolásos beavatkozással járó eljárás.

➡ 12a.² *Magyar emlékpont*: olyan, az egyetemes vagy a nemzeti közemlékezetben kiemelkedő helyet elfoglaló személlyel összefüggésben meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) emlékponttá nyilvánít.

13.³ *Megelőző feltárás*: írásbeli szerződés alapján, tudományos módszerrel végzett régészeti feladatellátás (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes területű feltárás), amely a földmunkával járó beavatkozások, fejlesztések, beruházások által érintett, nyilvántartott régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

14. *Mentő feltárás*: régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

➡ 15.⁴ *Műemlék*: olyan közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott műemléki érték, amelyet miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánítottak.

➡ 16.⁵ *Műemlékfenntartás*: a műemlék rendeltetésszerű és biztonságos, méltó (eszmei értékével összhangban álló) használatához, illetve védett értékei megőrzéséhez szükséges üzemeltetés és ennek során a jókarbantartás teljesítése, állagmegóvási beavatkozások elvégzése, valamint a műemléki helyreállítás.

➡ 17.⁶ *Műemléki érték*: minden olyan építmény, történeti kert, történeti temetkezési hely, vagy műemléki terület, valamint ezek maradványa, továbbá azok rendeltetésszerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a magyar nemzet vagy más közösség hovatartozás-tudata szempontjából országos jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék alkotórészeivel, tartozékaival és beépített berendezési tárgyaival együtt, vagy egyes nevesített értéke vonatkozásában.

➡ 18.⁷ *Műemléki helyreállítás*: a jókarbantartási vagy az állagmegóvási feladatokon túlmenő, a műemlék egészét vagy részét érintő felújítás, részleges vagy teljes visszaállítást célzó építési tevékenység vagy restaurálás.

19. *Műszeres lelőhely- és leletfelderítés*: a légi felvételezés, a föld és víz alatti építmények és tárgyak vagy azok maradványainak, lenyomatainak geofizikai úton történő felmérése, a fémkereső műszerrel (detektorral) végzett leletterképezés vagy -gyűjtés, geodéziai felmérés, és minden egyéb műszerrel folytatott olyan tevékenység, amely régészeti lelőhelyek vagy leletek felderítésére irányul.

20. *Nagyberuházás*: az alábbi, földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás:⁸

a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás,

1 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 1. §. Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

2 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 6. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 5.

4 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 3., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § a).

5 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 4. § (2). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

6 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 4. § (2). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § b), c).

7 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 4. § (2). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 6.

b)¹

c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,

d)² a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy

e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

☛ **21. Nemzeti emlékhely:** a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

21a.³

☛ **21b.⁴ Nevesített műemléki érték:** értékmeghatározó szakértői vizsgálat alapján megállapított és közhiteles nyilvántartásban szereplő érték, amely a védetté nyilvánítást megalapozza; a nevesítés a műemléki érték egészére vagy annak egyes elemeire - ideértve alkotórészére, tartozékára, beépített berendezési tárgyaira - terjed ki.

22.⁵

23. **Nyilvántartott régészeti lelőhely:** a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló régészeti lelőhely.

☛ **24. Örökségvédelmi felügyelet:** a 46. § hatálya alá nem tartozó kulturális örökségi elemek megóvásának, fejlesztésének, fenntartható használatának hatósági felügyeleti eszközökkel, továbbá hatósági eszközökön kívüli, elsősorban tanácsadással és feladatellátással történő elősegítése.

25.⁶ **Örökségvédelmi többletköltség:** a kulturális örökség védett elemein végzett kutatási, restaurálási vagy helyreállítási munkák olyan - az értéknövekedéssel csökkentett - költségei, amelyeket a hatóság írt elő vagy rendelt el, valamint amit a tulajdonos kezdeményezésére a hatóság annak elismer, és amelyek a védettség hiányában a fenntartással kapcsolatban egyébként nem merültek volna fel.

26. **Próbafeltárás:** a régészeti érdekű területek régészeti érintettségének megállapítása, a régészeti lelőhelyek állapotának felmérése, jellegének, térbeli kiterjedésének és rétegsorainak megállapítása, a próbafeltárást követő megelőző feltárás esetén a veszélyeztető források és a megelőző feltárás módjának és mértékének meghatározása vagy a lelőhelyek védelmi fokozatának megállapítása és osztályozása céljából végzett régészeti feltárás.

27.⁷ **Régészeti bontómunka:** a régészeti örökség elemeinek feltárás keretében történő kibontására és eredeti összefüggéseinek értelmezésére irányuló régészeti tevékenység (felületre bontás, rétegbontás, régészeti emlék bontása, nyésés, metszetek készítése), amely földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén régészeti feladatellátásnak minősül.

28. **Régészeti emlék:** a régészeti örökség ingatlaneleme.

29. **Régészeti érdekű terület:** valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

1 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § a). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

2 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 7.

3 Hatályon kívül helyezte: 2022. évi LXXVIII. törvény 14. §. Hatálytalan: 2022. XII. 22-től.

4 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 2. § (2). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

5 Hatályon kívül helyezte: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § a). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 8.

7 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 9., 2017. évi L. törvény 203. § 4.

29a.¹ *Régészeti feladatellátás:* A földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén feltárássra jogosult által végzett lelőhely-felderítés és megelőző jellegű, közfeladatként állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény által végzett örökségvédelmi tevékenység, melynek szaktevékenységi része a feltárásvezetés, a feltáráss dokumentálása, a régésztechnikusi feladatellátás, a leletek elsődleges feldolgozása. Járulékos része a régészeti bontómunka.

30. *Régészeti feltárás:* tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés, beleértve a fémkereső műszer használatát), amelynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

31. *Régészeti földmunka:* a régészeti bontómunka kivételével a nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti feltárás megvalósítása érdekében végzett, a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó, régészeti szaktevékenységnek nem minősülő, régészeti tükörfelületet kialakító gépi és kézi földmunkák összessége, amely nem foglalja magában a beruházás megvalósítása érdekében végzett földmunkát.

32. *Régészeti korú tárgy:* bizonyítottan gyűjteményben fennmaradt, a kulturális javak körébe tartozó, 1711 előtt keletkezett tárgy.

33. *Régészeti lelet:* a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt - jellegénél fogva - ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek a régészeti korú tárgyak.

34. *Régészeti leletek elsődleges feldolgozása:* a leletek egyedi tisztítása, az állagvédelemhez szükséges mértékű restaurálása, azonosítása, és ennek időtartamára ideiglenes elhelyezése, amely a tudományos-szakmai hozzáférés és a múzeumba történő végleges befogadás feltétele.

35. *Régészeti lelőhely:* földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak.

36. *Régészeti megfigyelés:* a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

37. *Régészeti örökség:* az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstrukciójához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerezés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek.

38. *Régészeti védőövezet:* a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

39. *Tárgygyűttes:* több elemből álló, egymással lényegileg összefüggő kulturális javak összessége, amely kivételes kulturális jelentőségét ebben az állapotában őrzi, és amely kulturális érték tekintetében meghaladja egyes elemeinek együttes értékét.

40. *Teljes felületű feltárás:* nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti örökség elemeinek a földmunkával érintett terület teljes egészén történő feltárása.

41. *Terepbejárás:* minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

42. *Tervásatás:* tudományos célból végzett, tudományos szempontok alapján előre tervezett régészeti feltárás.

 43. *Történelmi emlékhely:* a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Kormány rendelettel történelmi emlékhellyé nyilvánít.

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 4. § (3). Módosította: 2017. évi CLXXXI. törvény 12. § a).

44. *Történeti városmag*: a mai városok területén található, az eredeti, történelmi városszerkezetet tükröző, a régészeti örökség elemeit nagy mélységben és több rétegben megőrző, a település több évezredes múltját és folyamatosságát mutató jól lehatárolható, nagyobb összefüggő terület.

☛ 44a.¹ *Műemlék jókarbantartása*: tervszerű megelőző vagy hosszabb időszakonként, rendszeresen visszatérő jelleggel végzett, a jó műszaki állapot megőrzését elősegítő, vagy a kármegelőzésre, hibaelhárításra irányuló vagy rendeltetészerű és biztonságos napi használatot, működést biztosító építési-szerelési munka, valamint az üzembiztonság megtartására irányuló rendtartási, tisztítási, javítási tevékenység.

☛ 44b.² *Műemlék állagmegóvása*: rossz műszaki állapotban lévő műemlék, annak önálló rendeltetési egysége további kármegelőzése, kárelhárítása érdekében végzett építési tevékenység.

45. *Védetté nyilvánított régészeti lelőhely*: miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely.

46. *Védett örökségi elem*: az e törvény erejénél fogva általános védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

II. Rész

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELME³

1. Fejezet

RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELME⁴

7/A. §⁵ A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására, megőrzésére, a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására.

8. § (1)⁶ A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon, és e törvény erejénél fogva védelem alatt áll.

(2)⁷ A közgyűjteményben kulturális javakként elhelyezett régészeti leletek tulajdonjogáról az állam nevében a miniszter lemondhat régészeti gyűjtőkörrel rendelkező, nem állami fenntartású múzeumok tulajdonosai javára.

(3)⁸ A régészeti lelet kereskedelmi forgalomba nem hozható.

9. § A régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak.

10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 4. § (4). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § d).

2 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 4. § (4). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § d), e).

3 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § f).

4 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § g).

5 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 8. §. Hatályos: 2013. I. 1-től.

6 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 8. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

7 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 9. §. Módosította: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (1) a).

8 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 23. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

A RÉGÉSZETI LELŐHELYEK VÉDELME

Általános védelem

11. §¹ (1) Az ismertté vált régészeti lelőhelyeket nyilvántartásba kell venni.

(2) A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

11/A. §² A régészeti lelőhelyek védelmének részletes szabályait jogszabály állapítja meg.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása³

12. §⁴ Az ország kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű nyilvántartott régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani.

13. § (1) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti.

(2) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

(3) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni.

(4) Kiemelten védett az a lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, és nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és egy nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

14. §⁵ (1)⁶ A védetté nyilvánítás előkészítését a hatóság folytatja le, amely évente legalább egyszer javaslatot tesz a nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására.

(2) A védelem alá vonni tervezett lelőhelyhez és a lelőhely régészeti védőövezetéhez tartozó ingatlanok tulajdonosait és az egyéb érintett személyeket jogszabályban meghatározott módon értesíteni kell.

15. §⁷ (1) A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket - a természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszter egyetértésével - a miniszter rendeletben nyilvánítja védetté.

(2) A védetté nyilvánító jogszabály tartalmazza:

a) a védetté nyilvánítás tényét,

b) a nyilvántartott régészeti lelőhelyen található régészeti értékek megjelölését,

c) a védettség fokozatát,

d) a védetté nyilvánítás indokát,

e) a földrészlet és a régészeti védőövezet helyrajzi számát,

f)⁸ az állam elővásárlási joga fennállásának tényét.

16. §⁹ A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek állapotát a hatóság legalább ötévente jogszabályban meghatározottak szerint ellenőrzi. A miniszter az ellenőrzést ettől eltérő időpontban is elrendelheti.

1 Megállapította: 2017. évi L. törvény 202. § (2). Hatályos: 2018. I. 1-től.

2 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 5. §. Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 5.

3 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 25. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

4 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 25. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

5 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 26. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) a).

7 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 26. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 10.

9 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 27. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

Ideiglenes védetté nyilvánítás

17. §¹ (1)² A nyilvántartott régészeti lelőhely jelentős károsodásának veszélye esetében, vagy ha a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánítását kezdeményezték, a hatóság a területet örökségvédelmi érdekből azonnal végrehajthatóvá nyilvánított határozattal legfeljebb egyéves időtartamra védetté nyilváníthatja. Az ideiglenesen védetté nyilvánított lelőhelyekre a védetté nyilvánított lelőhelyekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a hatóság a határozatában korlátozhatja vagy felfüggesztheti, illetve megtilthatja a régészeti lelőhelyet veszélyeztető tevékenység folytatását.

(2) Az ideiglenes védettség nem hosszabbítható meg.

(3) Az ideiglenes védettség tárgyában hozott határozat az abban meghatározott, de legfeljebb egyéves időtartam leteltével vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánításával veszti hatályát.

(4) A védetté nyilvánítás elmaradása a nyilvántartott régészeti lelőhely általános védettségét nem érinti.

A védettség megszüntetése

18. § (1)³ A védettséget meg kell szüntetni, ha annak fenntartását régészeti szempontok a továbbiakban nem indokolják.

(2) A védettség megszüntetésére irányuló eljárásnál a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.⁴

(3)⁵ Ha a lelőhely nem semmisült meg, a védettségének megszüntetése a nyilvántartott régészeti lelőhely általános védettségét nem érinti.

A RÉGÉSZETI FELTÁRÁS*A régészeti feltárássra vonatkozó általános előírások*

19. §⁶ (1)⁷ A földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is (a továbbiakban együtt: beruházások), a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

(2) A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.

(3)⁸ A régészeti feltárások költségeit - a mentő feltárás, valamint a 23/F. § (7) bekezdésében foglalt eset kivételével - a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

(4)⁹ A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A régészeti feladatellátásra vonatkozó hatósági ár képzésének szabályait, az alkalmazható legmagasabb ár mértékét, valamint a régészeti feladatellátással összefüggő költségtételek figyelembevételének részletes szabályait kormányrendelet határozza meg. A hatósági árra vonatkozó szabályokat évente felül kell vizsgálni.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 28. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 6.

3 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 29. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

4 Lásd: 51/2011. (VIII. 18.) NEFMI rendelet.

5 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 29. § (2). Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 30. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 11.

8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 12.

9 Módosította: 2015. évi LXXIX. törvény 14. § a).

20. §¹ (1)² Régészeti feltárás - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - feltérési engedély alapján végezhető. Az engedélyt a hatóság adja ki. A hatóság régészeti örökségvédelmi indokok alapján az engedélyt azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja. A hatóság nagyberuházás esetén az engedélyt azonnal végrehajthatóvá nyilvánítja.

(2) Feltérési engedély nélkül végezhető tevékenység

a) a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-felderítés,
b) a régészeti megfigyelés,
c) a terepbejárás,
d) az előzetes régészeti dokumentáció készítése során végzett próbafeltérás, továbbá

e) a mentő feltérás.

(3) A (2) bekezdésben foglalt tevékenységeket jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni.

(4)³ Régészeti feltérás elvégzésére jogosult

 a)⁴ a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (a továbbiakban: MNM KK),

b) a Budapesti Történelmi Múzeum,

c)⁵ a vármegyei hatókörű városi múzeum,

d) a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező területi múzeum,

e) a régészet szakon mesterképzés folytatására jogosult felsőoktatási intézmény,

f)⁶ a Bölcsészettudományi Kutatóközpont,

g)⁷ a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv,

h)⁸ a Magyarságkutató Intézet, valamint

i)⁹ a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet szerint régészeti területen szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő kizárólag az örökségvédelmi hatástanulmányok készítéséhez végzett terepbejárás és műszeres lelőhely- és leletfelderítés esetén.

(4a)¹⁰

(5) A jogszabályi vagy a feltérési engedélyben foglalt előírások megszegése esetén a hatóság - jogszabályban meghatározottak szerint - a feltérást leállítja vagy a régészeti feltérásra vonatkozó engedélyt visszavonja, jogszabályban meghatározott esetekben örökségvédelmi bírság kiszabásáról rendelkezik.

20/A. §¹¹ (1)¹² Fémkereső műszer használata - a hivatás gyakorlásához jogszabályban meghatározott módon szükséges használat kivételével - hatósági engedély alapján végezhető feltérési tevékenység.

(2) A hivatás gyakorlásához szükséges használatot jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni.

(3) A hatóság jogszabályban meghatározottak szerint megtilthatja a fémkereső műszer használatát.

(4) Fémkereső műszer nyilvántartott régészeti lelőhelyen történő használata régészeti feltérési tevékenységnek minősül.

(5) Ha a fémkereső műszerrel végzett bármilyen tevékenység során régészeti lelet vagy annak tűnő tárgya kerül elő, a 24. § (1)-(2) bekezdése szerint kell eljárni.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 30. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 7.

3 Megállapította: 2019. évi XVIII. törvény 1. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

4 Módosította: 2024. évi XIII. törvény 18. § a).

5 Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.

6 Megállapította: 2019. évi LXVIII. törvény 12. §. Hatályos: 2019. IX. 1-től.

7 Megállapította: 2020. évi CXLVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2021. I. 1-től.

8 Megállapította: 2020. évi CXLVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2021. I. 1-től.

9 Beiktatta: 2020. évi CXLVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2021. I. 1-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 2019. évi XVIII. törvény 7. § a). Hatálytalan: 2019. III. 27-től.

11 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 31. §. Hatályos: 2015. I. 1-től. A korábbi alcímet hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) a). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

12 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 13.

*A régészeti feltárások egyes formáira vonatkozó különleges előírások**Próbafeltárás*

21. §¹ (1) A próbafeltárás célja

- a)² a terület régészeti érintettségének megállapítása,
- b)³ régészeti lelőhelyek állapotának felmérése, jellegének, térbeli kiterjedésének és rétegsorainak megállapítása,
- c)⁴ a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánításának előkészítése során a lelőhelyek védelmi fokozatának megállapítása és osztályozása,
- d) megelőző feltárás esetén a veszélyeztető forrásoknak, valamint a megelőző feltárás módjának és mértékének meghatározása,
- e) nagyberuházás esetén az előzetes régészeti dokumentáció munkarészeként a régészeti érintettség meghatározása.

(2) A próbafeltárást a régészeti rétegsor aljáig kell elvégezni.

Megelőző feltárás

22. §⁵ (1) A nyilvántartott régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén megelőző régészeti feltárást kell végezni.

(2)⁶ A földmunkával járó beruházások előkészítése során a földterület-kiválasztáshoz és nyomvonal-kijelöléshez a beruházó előzetes régészeti dokumentációt készíttethet.

(2a)⁷ A földmunkával járó, nagyberuházásnak nem minősülő, új nyomvonalú, külterületi közútépítések előkészítése során - a kerékpárút kivételével - a beruházó köteles a régészeti érintettség felderítése érdekében előzetes régészeti dokumentációt készíttetni.

(2b)⁸ A (2) és (2a) bekezdés szerinti előzetes régészeti dokumentáció készítésére a 23/C. és 23/D. §-ban foglaltak alkalmazásával a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogosult.

(3) A nyilvántartási adatok és - ha rendelkezésre áll - az előzetes régészeti dokumentáció adatai, valamint a beruházás régészeti örökségre gyakorolt hatása alapján a védettségi fokozat figyelembevételével a hatóság - jogszabályban meghatározottak szerint - a megelőző feltárás keretében

a) régészeti megfigyelést ír elő, ha⁹

aa) a tervezett tevékenység nem vagy csak csekély mértékben érinti a nyilvántartott régészeti lelőhelyet és a régészeti örökség elemeit,

ab) a régészeti örökség elemeinek előfordulása szórványos,

ac) a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökség elemeinek jelentkezési szintjét,

ad) a nyilvántartott régészeti lelőhely beruházással érintett területét korábban földmunkával bolygatták, vagy

ae) a beruházás műszaki jellege miatt a régészeti feladatellátás más módon nem végezhető el,

b) próbafeltárást ír elő - jogszabályban meghatározott kivételekkel -, ha

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 32. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 6. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

3 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 6. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

4 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 6. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

5 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 33. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (3). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

7 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (3). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

8 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (3). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

9 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 22/2023. (I. 31.) Korm. rendelet 2. § (1).

ba) előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez jogszabályban meghatározottak szerint nem végeztek próbafeltárást,

bb) földkiemeléssel nem járó alapozási technikával tervezett beruházás valósul meg,

bc) a nyilvántartott régészeti lelőhely jellege, intenzitása, térbeli kiterjedése vagy rétegsora nem ismert,

c) teljes felületű feltárást ír elő, ha

ca) a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának kiemelkedő fontosságú forrása,

cb) a beruházás történeti városmag területén valósul meg,

d) teljes felületű feltárást írhat elő, ha a feltárás a tudományos ismereteket várhatóan jelentős új eredményekkel gazdagítja.

(4) A hatóság a (3) bekezdés *a)*-*d)* pontjában meghatározott régészeti feladatokat a lelőhely különböző részei vonatkozásában eltérően is meghatározhatja.

(5) Megelőző feltárást végezhet

a) a régészeti gyűjtőkörrel és a feltárás helye szerinti gyűjtőterülettel rendelkező területi múzeum (a továbbiakban: területi múzeum), Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum, ha a beruházással érintett terület nem lépi túl a területi múzeum gyűjtőterületét;

b) a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, ha ¹

ba) nincs területi múzeum a beruházással érintett területen,

bb) a területi múzeum kapacitása nem teszi lehetővé az önálló feladatellátást,

bc) a beruházással érintett terület túllépi a területi múzeum gyűjtőterületét;

c) ² jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a 23/G. §-ban meghatározott feladatok ellátásánál és a saját vagyionkezelésében levő ingatlanjain.

(6) Az (5) bekezdés *b)* pont *bb)* alpontja szerinti kapacitás rendelkezésre állásáról a területi múzeum a beruházó megkeresésére nyolc napon belül nyilatkozni köteles.

(7) Az (5) bekezdés *b)* pont *bb)*-*bc)* alpontja esetében a megelőző feltárás elvégzésébe a területi múzeumot kapacitása erejéig kötelezően be kell vonni.

(8) ³ A régészeti feladatellátás szaktevékenységi részének jogszabályban meghatározottak szerinti elvégzésébe kapacitáshiány esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdés szerinti feltárással jogosult intézmény vonható be. A bevont feltárással jogosult intézmény további régészeti szaktevékenységet ellátó közreműködőt nem vehet igénybe.

(8a) ⁴ A régészeti feladatellátás járulékos részéhez a megelőző feltárást végző múzeum biztosítja a szükséges régészeti bontómunkát. A régészeti bontómunkába gazdasági társaság bevonható.

(9) A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl - beleértve a feltárás munkafeltételei biztosítását is - a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról jogszabályban meghatározott módon elszámolni.

(10) A megelőző feltárással vonatkozóan a feltárással jogosult intézmény és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárás módját, időtartamát, a feltárással jogosult intézmény által végzendő régészeti feladatellátás költségét, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb szakmai feltételeket.

(11) A (10) bekezdés szerinti szerződést a feltárással jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni.

1 Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.

2 Beiktatta: 2019. évi XVIII. törvény 2. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

3 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (4). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

4 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (4). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

23. §¹ (1) Megelőző feltárás esetén a teljes felületű feltárást legalább az engedélyezési vagy kiviteli terv szerinti földmunkával érintett mélységig kell elvégezni azzal, hogy a földmunkával érintett mélység szintjén lévő régészeti leletek és emlékek egészét fel kell tárni.

(2)² A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni. Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén.

(2a)³ A régészeti feltárás dokumentálásához kapcsolódó geodéziai és térinformatikai feladatok ellátásába gazdasági társaság bevonható.

(3)⁴ Ha a megelőző feltárás módja régészeti megfigyelés, akkor a földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával kell végezni. A régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről jogszabályban meghatározottak szerint a hatóság dönt.

(4) Teljes felületű feltárás során régészeti megfigyelés nem végezhető.

23/A. §⁵ A régészeti örökség védelme és a beruházások hatékonyabb megvalósítása érdekében a nyilvántartott régészeti lelőhelyen kívüli földmunka esetén a régészeti feltárást a 22. § (10)–(11) bekezdésében foglalt követelmények szerinti szerződés köthető.

Nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó előírások⁶

23/B. §⁷ (1) Nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra – beleértve az előzetes régészeti dokumentáció készítését – a megelőző feltáráshoz kapcsolódó szabályokat a 23/C–23/F. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)–(4)⁸

Előzetes régészeti dokumentáció⁹

23/C. §¹⁰ (1)¹¹ Nagyberuházás esetén – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni.¹²

(2)¹³ Előzetes régészeti dokumentációnak minősül a hatástanulmány is, ha a tartalmát és az elkészítéséhez alkalmazott módszereket tekintve megfelel az előzetes régészeti dokumentáció fogalmi feltételeinek, és alkalmas az elvégzendő régészeti feladatellátás módjának, valamint idő- és költségvonzatának meghatározására.

(3)¹⁴ Az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv készíti el.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 34. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (5). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

3 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (5). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

4 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (6). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

5 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 35. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 15.

6 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 36. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 36. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

8 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi CLXXXI. törvény 13. § a). Hatálytalan: 2018. IV. 1-től.

9 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 37. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

10 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 37. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

11 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 16.

12 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 22/2023. (I. 31.) Korm. rendelet 2. § (2).

13 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 17.

14 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) c).

(4)¹ Az előzetes régészeti dokumentáció adattartalmának meghatározásához a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megkeresésére a gyűjtőterületén érintett múzeum köteles a szakmai adatbázisában szereplő adatot ingyenesen, teljességi nyilatkozattal nyolc napon belül a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv rendelkezésére bocsátani.

(5) Az előzetes régészeti dokumentáció készítése során - a jogszabályban meghatározott kivételekkel - próbafeltárást kell végezni, amely nem a megelőző feltárás része.

(6)² A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv az előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feladatellátás jogszabályban meghatározottak szerinti elvégzésébe saját kapacitáshiánya esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdés szerinti, feltárássra jogosult intézményt vonhat be. A bevont feltárássra jogosult intézmény további régészeti szaktevékenységet ellátó közreműködőt nem vehet igénybe.

(7)³ A műszeres lelőhely- és leletfelderítéshez kapcsolódó feladatok ellátásába gazdasági társaság bevonható.

(8)⁴ Amennyiben a beruházó a régészeti gépi földmunka elvégzését nem tudja biztosítani, az előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó régészeti gépi földmunka elvégzéséről a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv - a közbeszerzésekről szóló törvény szerint - gondoskodik a beruházó költségén.

*Feltárási projektterv*⁵

23/D. §⁶ (1) Az előzetes régészeti dokumentáció záródokumentuma a feltárási projektterv.

(2)⁷ A feltárási projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltárási projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a 23/E. § (2) bekezdése alapján a régészeti feladatellátást végző, feltárássra jogosult intézményt. A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

(3)⁸ A feltárási projektterv elkészítésébe a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogszabályban meghatározottak szerint örökségvédelmi szakmai tanácsadó testületet vonhat be.

(4)⁹ A feltárási projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a beruházó részére megküldi. A beruházó a feltárási projekttervet véleményezheti, módosítását, kiegészítését javasolhatja. A véleményt figyelembe kell venni, ha az műszaki és pénzügyi szempontból a régészeti feladatellátást akadályozó tényeken alapul.

 (5)¹⁰ A beruházó által elfogadott projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megküldi a projekttervben szereplő, a régészeti feladatellátás elvégzésére megjelölt intézménynek, valamint az MNM KK-nak.

1 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 18., 19.

2 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (7). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

3 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (7). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

4 Megállapította: 2019. évi XVIII. törvény 3. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

5 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 38. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 38. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) e).

8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) e).

9 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) e).

10 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (8). Módosította: 2024. évi XIII. törvény 18. § b).

Nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző feltárás és elfedés¹

23/E. §² (1)³ A beruházó a megelőző feltárás elvégzésére írásbeli szerződést köt, ha a megelőző feltárás elvégzésére a terület rendelkezésre áll.

➡(2)⁴ Az MNM KK a beruházó szerződéskötési szándékáról, annak kézhezvételét követő 5 napon belül értesíti a nagyberuházás megelőző feltárásának elvégzésére jogosult intézményt és koordinálja a szerződéskötést.

(2a)⁵ A nagyberuházást megelőző feltárást a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum végezheti jogszabályban meghatározottak szerint.

(2b)⁶ A nagyberuházást megelőző feltárás régészeti szaktevékenységének elvégzésébe

a) a gyűjtőterületén érintett területi múzeumot kapacitása erejéig kötelezően be kell vonni,

b) további kapacitáshiány esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdése szerinti feltárásra jogosult intézmény vonható be.

(3)⁷ A (2b) bekezdés szerinti bevont feltárásra jogosult intézmény a régészeti szaktevékenység ellátásában további közreműködőt nem vehet igénybe.

➡(4)⁸ Ha a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum a megelőző feltárásra vonatkozó szerződést a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül nem köti meg, akkor az MNM KK gondoskodik a régészeti feladatellátás elvégzéséről.

(4a)⁹ A (4) bekezdés szerinti esetben a kultúráért felelős miniszter - a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 40. § (3) bekezdése alapján a működési engedély módosításával - hivatalból indított eljárásban dönt a vármegyei hatókörű városi múzeum régészeti gyűjtőkörének lezárásáról. Az eljárásban a kulturális örökség védelméért felelős miniszter egyetértési jogot gyakorol.

(5)¹⁰ Nagyberuházás megvalósítása esetén a régészeti földmunka, valamint a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek.

(6)¹¹ A nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti megfigyelés biztosítására a (2a)-(3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(7) A régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről jogszabályban meghatározottak szerint a hatóság dönt.

(8) Ha a nagyberuházás esetén végzett régészeti feladatellátás idő- és költséghatára a teljes felületű feltárást nem teszi lehetővé, és a beruházó nyilatkozata alapján az elfedés műszakilag megvalósítható, a lelőhely jogszabályban meghatározott módon elfedhető. A nyilvántartott régészeti lelőhely elfedése a lelőhely fizikai állapotromlását nem eredményezheti.

(9) Ha a beruházó nyilatkozata alapján az elfedés műszakilag nem valósítható meg, akkor a régészeti megfigyelés keretében régészeti bontómunkát kell végezni.

Nagyberuházás esetén végzett régészeti feladatellátás idő- és költséghatára¹²

1 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 39. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
2 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 39. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
3 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Hatályos: 2018. IV. 1-től.
4 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Módosította: 2024. évi XIII. törvény 18. § c).
5 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.
6 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Hatályos: 2018. IV. 1-től.
7 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Hatályos: 2018. IV. 1-től.
8 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §, 2024. évi XIII. törvény 18. § d).
9 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.
10 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Hatályos: 2018. IV. 1-től.
11 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (9). Hatályos: 2018. IV. 1-től.
12 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 40. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

23/F. §¹ (1)² Az előzetes régészeti dokumentáció készítése során végzett próbafeltárás időtartama a próbafeltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapot rögzítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 nap. A próbafeltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama legfeljebb 10 nap lehet, amely a próbafeltárás időtartamába nem számít bele. A beruházó és a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv ennél hosszabb időtartamban is megállapodhat.

(2)³ A feltárási projekttervet a próbafeltárások elvégzését követő 10 napon belül kell elkészíteni, kivéve, ha a beruházó és a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv ennél hosszabb időtartamban állapodik meg.

(3)⁴ Teljes felületű feltárás esetén a feltárás időtartama a feltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek régészeti területi szakasznak régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapot rögzítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 - régészeti feltárás elvégzésére jogszabályban meghatározottak szerint alkalmas - nap. A beruházó és a feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama a teljes felületű feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama a teljes felületű feltárás időtartamába nem számít bele.

(4) A nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feltárással összefüggő rendelkezések alkalmazásában - tekintet nélkül a nagyberuházás szakaszolására - a beruházás teljes bekerülési költsége a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47-51. §-ában meghatározott tételek tervezett összege.

(5) A beruházó legkésőbb a próbafeltárás megkezdése előtt köteles a beruházás teljes bekerülési költségéről nyilatkozatot tenni.

(6) A beruházót terheli az előzetes régészeti dokumentáció - beleértve a próbafeltárást -, a teljes felületű feltárás, valamint a régészeti megfigyelés és az elfedés régészeti előkészítésének költsége.

(7) Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésének költségei - nemzetgazdasági szempontból indokolt esetben - a központi költségvetésből fedezhetőek.

(8)⁵ Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költségei - ide nem értve azt az esetet, ha a beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja - nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének az alábbi értékét:

a) nagyberuházás esetén a beruházás teljes bekerülési költségének 0,35 százalékát,

b) a 23/G. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kiemelt nagyberuházás esetén

ba) a 30 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,065 százalékát,

bb) a 60 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,035 százalékát.

(8a)⁶ Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költsége

a) tartalmazza a végleges leletbefogadás,

b) nem tartalmazza a próbafeltáráshoz szükséges gépi földmunka, továbbá a munka- és balesetvédelmi szabályok betartásához szükséges műszaki feltételek biztosításának költségét.

(9)⁷ A teljes felületű feltárás költségei - ide nem értve azt az esetet, ha a beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja - nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének az alábbi értékét:

a) nagyberuházás esetén a beruházás teljes bekerülési költségének 1 százalékát,

b) a 23/G. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kiemelt nagyberuházás esetén

1 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 40. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) g), 2017. évi CLXXXI. törvény 12. § b).

3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (1) g).

4 Módosította: 2017. évi CLXXXI. törvény 12. § c).

5 Megállapította: 2022. évi V. törvény 48. § (1). Hatályos: 2022. VI. 1-től.

6 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 9. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

7 Megállapította: 2022. évi V. törvény 48. § (2). Hatályos: 2022. VI. 1-től.

ba) a 30 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,5 százalékát,

bb) a 60 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,1 százalékát.

(9a)¹ A (9) bekezdés szerinti összeg

a) tartalmazza a teljes területű feltárás terepi munkavégzésén túl - beleértve a feltárás munkafeltételei biztosítását is - a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás, valamint a végleges leletbefogadás költségeit,

b) nem tartalmazza a jogszabályban meghatározottak szerint feltárásra alkalmas napon kívüli régészeti feltárás végzéséhez a beruházó által kötelezően biztosítandó szükséges technikai felszerelés biztosításának költségét.

(10)² A tényleges költségekről köteles

a) a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv az előzetes régészeti dokumentáció tekintetében

b) a feltárás elvégzésére szerződött múzeum jogszabályban meghatározott módon elszámolni.

(11) A feltárásra jogosult intézmény a teljes területű feltárás és az elfedés régészeti előkészítésének összköltségei 10 százalékának erejéig tartalékot képezhet az esetleges régészeti többletköltségekre. A tartalék a beruházó és a feltárást végző intézmény közötti megállapodás alapján használható fel.

Az egyes nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó különös előírások³

23/G. §⁴ (1) Az olyan nagyberuházás esetén,

a) amellyel összefüggő közigazgatási hatósági ügyeket a Kormány rendeletében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított,

b) amelyet törvény vagy kormányrendelet kiemelten közérdekű beruházássá, vagy amelyet kormányrendelet nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházássá nyilvánított,

c) amely a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt,

d) ami az energiahordozók szállításához, energiaellátás biztosításához szükséges, vagy

e) amely bányászati tevékenység végzésével jár [a továbbiakban az *a*)-*e*) pont alattiak együtt: kiemelt nagyberuházás]

a régészeti feladatellátásra - beleértve az előzetes régészeti dokumentáció készítését -, a megelőző feltárásra vonatkozó, valamint a 23/B-23/F. §-ban meghatározott rendelkezéseket ezen alcímben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)⁵ A kiemelt nagyberuházás esetén a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv gondoskodik

a) a megelőző feltárás, valamint

b) a kivitelezés során ellátandó régészeti megfigyelés és szükség esetén régészeti bontómunka

elvégzéséről, és e feladatokra vonatkozó szerződést a beruházóval a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül megkötí.

(3)⁶ A (2) és (4) bekezdésben meghatározott feladatok elvégzésébe jogszabályban meghatározott módon bevonható

1 Beiktatta: 2022. évi V. törvény 48. § (3). Hatályos: 2022. VI. 1-től.

2 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 2. § (10). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

3 Megállapította: 2019. évi XVIII. törvény 4. §. Hatályos: 2019. III. 27-től. A korábbi alcímet hatályon kívül helyezte: 2019. évi XVIII. törvény 7. § b). Hatálytalan: 2019. III. 27-től.

4 Megállapította: 2019. évi XVIII. törvény 4. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

5 Megállapította: 2019. évi CX. törvény 47. § (1). Hatályos: 2019. XII. 18-től. Lásd: 2019. évi CX. törvény 101. §.

6 Megállapította: 2019. évi CX. törvény 47. § (1). Hatályos: 2019. XII. 18-től. Lásd: 2019. évi CX. törvény 101. §.

a)¹ a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum,

b) a gyűjtőterületén érintett területi múzeum, vagy

c) a feltárássra jogosult intézmény vagy szervezet.

(4)² Amennyiben a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv régészeti feladatellátással kapcsolatos megkeresésére a (3) bekezdésben megjelölt intézmény vagy szervezet öt napon belül nem válaszol, a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv közvetlenül gondoskodik a régészeti feladatellátásról.

(5)³

(6) Amennyiben a feltárássra alkalmatlan napok miatt a feltárás nem végezhető el a beruházó számára elfogadható határidőre, a feltáró intézmény a feltáráshoz szükséges technikai felszerelés biztosításának költségét a 23/F. § (9) bekezdésében meghatározott költségkereten túl elszámolhatja annak érdekében, hogy a régészeti feltárást a jogszabályban meghatározottak szerint feltárássra alkalmas napon kívüli napokon is végezni lehessen.

(7) Kiemelt nagyberuházás esetén a hatóságnak a megelőző feltárás engedélyezésére irányuló eljárásában szakhatóság nem vesz részt, szakkérdést nem kell vizsgálni.

Mentő feltárás

24. §⁴ (1) A régészeti emlékek és leletek előkerülése esetében is gondoskodni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzéséről. Ha a helyszíni megőrzésre nincs lehetőség, mentő feltárást kell végezni. Mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerinti intézmény jogosult.

(2) Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, lelet vagy annak tűnő tárgy kerül elő, a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles

a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,

b)⁵ a jegyző útján a hatóságnak azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárást elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárássra jogosult intézményt, valamint

c) a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárássra jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni.

(3) A feltárássra jogosult intézmény köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan - az elvárható ütemben - végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni.

(4)⁶ Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság hivatalból vagy a feltárást végző intézmény javaslatára ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

(5)⁷ A feltárást végző intézmény köteles a feltárás befejezését követő 30 napon belül a lelőhely ismertté vált adatait jogszabályban meghatározott módon bejelenteni. A lelőhelyet a hatóság nyolc napon belül nyilvántartásba veszi.

25. §⁸ A mentő feltárást végző múzeum jogosult a leletmentésre fordított költségeinek megtérítésére, amennyiben az állam nem mond le javára a régészeti leletek tulajdonjogáról. A költségek iránti igényt a hatósághoz kell benyújtani.

1 Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.

2 Megállapította: 2019. évi CX. törvény 47. § (1). Hatályos: 2019. XII. 18-tól. Lásd: 2019. évi CX. törvény 101. §.

3 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVIII. törvény 15. § a). Hatálytalan: 2022. I. 1-től.

4 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 41. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

5 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 11. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 24.

7 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) b).

8 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

26. §¹ A korábban ismeretlen, régészeti nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhely, illetve lelet feltáráson kívüli felfedezője vagy bejelentője jogszabályban meghatározottak szerint elismerésben részesíthető.

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG FELTÁRÁST KÖVETŐ VÉDELME²

27. §³ (1) A feltárást végző intézmény köteles a feltárással járó régészeti örökség elemeinek őrzését biztosítani. A feltárással járó régészeti örökség elemeinek megfelelő védelméről, állapotának stabilizálásáról és további fenntartásáról.

(2) Az állapotváltozással járó felmérési, vizsgálati, kutatási munkák elvégzését követően a terepet helyre kell állítani, kivéve megelőző feltárással járó, vagy ha a kutatást a régészeti emlék bemutatása követi.

(3) A hatóság az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően is rendelkezhet.

(4)⁴ A régészeti emlékek kezeléséről - a feltárással járó eredményének, a terület adottságainak, a földmunkával járó, tervezett beruházás műszaki tartalmának ismeretében - külön jogszabály rendelkezik.

RÉGÉSZETI LELETEK ELSŐDLEGES FELDOLGOZÁSA⁵

27/A. §⁶ (1) A régészeti feltárással járó dokumentálását és az előkerült régészeti leletek elsődleges feldolgozását a feltárással járó intézménynek jogszabályban meghatározottak szerint kell elvégeznie.

(2)⁷ Az (1) bekezdésben foglalt kötelezettség teljesítését és annak megfelelőségét a hatóság jogszabályban meghatározottak szerint ellenőrzi.

(3)⁸ Ha a feltárással járó intézmény a feltárási dokumentáció benyújtására és az elsődleges leletfeldolgozásra irányuló kötelezettségének jogszabályban meghatározott határidőig nem tesz eleget, a hatóság örökségvédelmi bírsággal sújtja, valamint kötelezettségének teljesítéséig további feltárási engedélyt nem kaphat, feltárással járó intézmény nem működhet közre.

(4)⁹

27/B. §¹⁰ (1) A régészeti feltárással járó előkerült leletek ideiglenes elhelyezéséről (őrzéséről, állagmegóvásáról), azok végleges befogadásáig a feltárással járó intézmény köteles gondoskodni.

(2) A régészeti feltárással járó előkerült leletek végleges befogadásáról

a) a területi múzeum, Budapesten a Budapesti Történelmi Múzeum gondoskodik, ha a feltárással járó csak annak gyűjtőterületére terjed ki,

b)¹¹ a vármegyei hatáskörű városi múzeum gondoskodik, ha a feltárással érintett területen nincs területi múzeum, vagy a feltárással érintett terület túlnyúlik annak gyűjtőterületén,

c)¹² az MNM KK gondoskodik, ha az a)-b) pont szerint a gyűjtőterületén érintett múzeum nem tudja biztosítani a leletanyag végleges befogadását.

(3)¹³ Az MNM KK által végzett tervásatás esetén a leletanyag végleges befogadására az MNM KK jogosult.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 42. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 43. §. Módosítva: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § f) alapján.

3 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 43. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

4 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 25.

5 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 44. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 44. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 26.

8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 27.

9 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi CLXXXI. törvény 13. § c). Hatálytalan: 2018. IV. 1-től.

10 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 44. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

11 Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §.

12 Módosította: 2024. évi XIII. törvény 18. § e).

13 Módosította: 2024. évi XIII. törvény 18. § f).

(4) A befogadó múzeumot illeti meg a végleges leletbefogadás költségeinek megfelelő összeg, amely a befogadott leletek mennyiségével arányos egyszeri költségek, különösen a gyűjteményi alapleltárba vétele és a raktárkapacitás bővítésének fedezetére szolgál.

(5)¹ Ha a feltárást nem a befogadó múzeum végzi, a végleges leletbefogadás költségeiről a feltáró intézmény és a befogadó múzeum a kultúráért felelős miniszter e törvény felhatalmazása alapján kiadott, az elsődleges leletfeldolgozás és a leletanyag végleges befogadásának szabályaira vonatkozó rendeletében meghatározottak szerint megállapodást köt.

(6)² Előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feltárás esetén előkerült leletanyag végleges befogadásáért legfeljebb a feltárás régészeti költségének 10%-áig terjedő összeg illeti meg a befogadó múzeumot e kötelezettsége teljesítésekor.

2. Fejezet

MŰEMLEKVÉDELEM

ÁLTALÁNOS FELADATOK

 28. § A műemlékvédelem feladata:

 a)³ a műemléki értékek felkutatása, tudományos kutatása, értékelése és számba vétele, dokumentálása, nyilvántartása, védetté nyilvánítása és a védendő sajátos területek meghatározása,

 b)⁴ a műemlékek, a műemlékvédelem sajátos tárgyai környezetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, védelme, valamint eszmei értékükkel összhangban álló hasznosításuk biztosítása,

 c)⁵ a műemlékek fenntartása és az értékvédelmet szolgáló fejlesztése összhangjának megteremtése,

 d)⁶ tudományos alap kutatások és oktatás, szakirányú szakképzés, ismeretterjesztés.

A MŰEMLEKI ÉRTÉKEK VÉDELME ⁷

Általános védelem ⁸

 28/A. § ⁹

VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS

 A műemléki értékek műemlékké, műemléki területté nyilvánítása ¹⁰

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 12. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

2 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 12. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 28.

4 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 29., 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § b).

5 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 30., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § h).

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 31.

7 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 45. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

8 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 45. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

9 Hatályon kívül helyezte: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § c). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.

10 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 3. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

☛ **29. §¹** (1) Műemléki védetté nyilvánítási eljárás építmény, történeti kert, történeti temetkezési hely, műemléki terület, valamint ezek maradványa vagy ezek rendeltetésszerűen összetartozó egysége vonatkozásában indítható, amennyiben ezek országos jelentőségű műemléki értéke feltételezhető. A műemléki érték műemlékké vagy műemléki területté nyilvánítása hivatalból indul vagy a hatóságnál – e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott módon – kezdeményezhető.

☛ (2) A műemlékké vagy műemléki területté nyilvánítás, a műemléki kategóriába sorolás vagy annak felülvizsgálata, a nevesített műemléki érték meghatározása és a műemléki védettség megszüntetése tudományos előkészítését a hatóság az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározottak szerint folytatja le.

☛ **30. §²**

Az ideiglenes műemléki védettség³

☛ **31. §⁴** (1)⁵ A hatóság:

☛ *a)*⁶ a műemléki értéket a védetté nyilvánítás előkészítésének megindításával egyidejűleg, vagy

☛ *b)*⁷ ha a műemléki értéket megsemmisülés vagy értékeinek eltűnése fenyegeti,

☛ soron kívül, a jogszabályban meghatározott tartalmú értékvizsgálat alapján legfeljebb egyéves időtartamra ideiglenes védelem alá helyezheti, és a határozatot azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.⁸

☛ (2)⁹ Az ideiglenes védelem nem hosszabbítható meg.

☛ (3)¹⁰ Az ideiglenes műemléki védelem alatt álló ingatlanra – a 68. § és 86. § kivételével – a műemlékekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

☛ (4)¹¹ Az ideiglenes védelem megszűnik a határozatban megjelölt időtartam elteltével, illetve a műemlékké nyilvánításról szóló rendelet hatálybalépésével.

☛ (4a)¹² Az ideiglenes műemléki védettség ismételen nem rendelhető el.

☛ (5)¹³ Ha a hatóság a műemlékké nyilvánítás előkészítése során megállapítja, hogy a védetté nyilvánítás nem indokolt, az ideiglenes védettséget meg kell szüntetni.

A műemléki védettség létrejötte¹⁴

☛ **32. §¹⁵** A műemléki értékeket a miniszter rendeletben nyilvánítja műemlékké vagy műemléki területté, amelynek tartalmaznia kell:

☛ *a)* a védetté nyilvánítás tényét,

☛ *b)* a védetté nyilvánított műemléki érték meghatározását és a védelem célját,

☛ *c)*¹⁶ a védelem fajtáját (műemlék, történeti kert, történeti temetkezési hely, történeti táj, műemléki jelentőségű terület),

1 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 3. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

2 A korábbi alcímmel együtt hatályon kívül helyezte: 2012. évi CXCI. törvény 31. § e). Hatálytalan: 2013. I. 1-től.

3 Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § b).

4 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 11. §. Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni.

5 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 47. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § d).

7 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § d).

8 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 10.

9 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 47. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

10 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 47. §. Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 3.

11 Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § c).

12 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 15. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

13 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2014. évi CVI. törvény 80. § d), 2017. évi L. törvény 204. § c).

14 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 48. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

15 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 4. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

16 Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 4.

☞ *d)* a műemlék kategóriába sorolását (kiemelten védett műemlék vagy védett műemlék),

☞ *e)* védett műemlék esetén az érintett ingatlanra vagy ingatlanrészre vonatkozó, állami elővásárlási joggal kapcsolatos rendelkezést, ha azt a műemléki érték jellege alapján a miniszter indokoltnak tartja,

☞ *f)*¹ műemlék esetében a műemlék helyrajzi számmal történő meghatározását vagy a földrajzi azonosítókkal lehatárolt ingatlanrész meghatározását, műemléki terület esetében a területet alkotó ingatlanok helyrajzi számmal történő meghatározását, illetve földrajzi azonosítókkal lehatárolt kijelölését, továbbá - ha a műemléki érték jellege alapján a miniszter indokoltnak tartja - a műemlék műemléki környezetének kijelölését, a műemléki környezet helyrajzi számú meghatározását.

☞ **32/A. §**² A hatóság évente legalább egyszer javaslatot tesz a műemléki értékek műemlékké nyilvánítására.

☞ **32/B. §**³ (1) A műemléki védettség

☞ *a)* a kiemelten védett műemlék esetében e törvény erejénél fogva a műemléki érték egészére, a védettséget megalapozó hiteles alkotórészére, tartozékára, beépített berendezési tárgyaira, továbbá a műemlék fekvése szerinti ingatlanra,

☞ *b)* a védett műemlék esetében az értékmeghatározó szakértői vizsgálat alapján a hatóság által megállapított nevesített műemléki értékre, valamint az ennek fekvése szerinti ingatlanra vagy ingatlanrészre,

☞ *c)* a műemléki terület esetében e törvény erejénél fogva a védettséget megalapozó műemléki érték egészére terjed ki.

☞ (2) Kiemelten védett műemlék esetében a védett műemlék értékeinek részletes leírását a műemléki értékleltár és a közhiteles nyilvántartás tartalmazza.

☞ (3) A védett műemlék és műemléki terület esetében a nevesített műemléki értéket a műemléki értékleltárba fel kell venni és azt a közhiteles nyilvántartásnak is tartalmaznia kell. Nevesített műemléki érték lehet a műemlék fekvése szerinti ingatlan vagy ingatlanrész is.

☞ (4)⁴ A műemlék jogszabályban meghatározott környezete műemléki környezetnek minősül. A műemléki környezet a műemlék védőövezete. A műemlék védettségének megszüntetése esetén a jogszabályban meghatározott műemléki környezet megszűnik

☞ **33. §**⁵ Egyes jelentős történeti és kulturális értékű, illetve veszélyeztetett helyzetű műemlékek és műemlékegyüttesek fokozott védelmét, valamint a védett értékek egységes tulajdonosi szerkezetét biztosítani kell.

☞ **34. §**⁶ A műemléket, valamint indokolt esetben fontosabb megközelítési pontjain a védett területet a hatóság a jellemző adatokat ismertető „Műemlék” feliratú táblával jelöli meg.

A védettség megszüntetése

☞ **35. §**⁷ (1) A védettség megszüntetésére akkor kerülhet sor, ha a műemlék, műemléki terület⁸

☞ *a)* megsemmisült,

☞ *b)* a védelem alapját képező értékeit helyreállíthatatlanul elvesztette,

☞ *c)*⁹ a szakmai ismérveknek nem felel meg,

☞ *d)*¹⁰ a műemlékké nyilvánítás céljának nem felel meg, vagy

1 Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 5.

2 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 48. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) d), 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § d).

3 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 5. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

4 Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 6.

5 Megállapította: 2011. évi CXCVI. törvény 28. § (1). Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 7.

6 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

7 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 49. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

8 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § i).

9 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 37. § d).

10 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 37.

☞ *e*¹ áthelyezése vagy telekalakítása következtében az adott telken a védett érték nem található meg.

☞ (2) A műemléki védettség megszüntetésére irányuló eljárásra a műemlékké nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

☞ (3)² Ha a védettség megszüntetésére az (1) bekezdés *c*) vagy *d*) pontja alapján került sor, a miniszter a védettség megszüntetését kimondó rendelet kihirdetésével egyidejűleg kezdeményezi a műemlék fekvése szerinti települési (fővárosban a fővárosi vagy a fővárosi kerületi) önkormányzatnál a korábbi műemlék helyi egyedi védelmének megállapítását.

☞ (4)³ A települési önkormányzat köteles érdemben vizsgálni a miniszter (3) bekezdés szerinti kezdeményezését.

☞ *A műemlékek kategóriába sorolása*⁴

☞ **35/A. §**⁵ (1)⁶ A műemléki értéket a műemlékké nyilvánítás során kiemelten védett műemlék vagy védett műemlék kategóriába kell sorolni. A kategóriából eredő joghatásokat a 32/B. § és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet határozza meg.

☞ (2) Műemlék kategóriába sorolása jogszabályban meghatározottak szerint módosítható.

☞ **A MŰEMLEKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI**

☞ *Történeti kertek*

☞ **36. §**⁷ (1)⁸ A történeti kert történeti vagy művészeti értékkel bír, önállóan vagy más műemléki értékhez kapcsolódóan, illetve a történeti településszerkezet részeként megjelenő kertépítészeti alkotás, zöldfelület vagy park.⁹

☞ (2)¹⁰ A kiemelkedő jelentőségű történeti kert műemlékké nyilvánítható.¹¹

☞ (3) A történeti kertet lehetőleg eredeti rendeltetésének megfelelően, teljes eredeti területére kiterjedően kell védelem alá helyezni.¹²

☞ (4)¹³ A műemléki védelem alatt álló történeti kert egésze nem számolható fel, annak védett részei nem szüntethetők meg.

☞ *Történeti temetkezési helyek*¹⁴

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 17. § (1). Hatályos: 2016. VII. 10-től.
2 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 6. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.
3 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 6. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.
4 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 50. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
5 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 50. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
6 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 7. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.
7 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 13. §. Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni.
8 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 40.
9 Lásd: 9/2006. (IX. 25.) OKM rendelet.
10 Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § e), 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § e).
11 Lásd: 9/2006. (IX. 25.) OKM rendelet.
12 Lásd: 9/2006. (IX. 25.) OKM rendelet.
13 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 18. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.
14 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 41.

☛ **37. §¹** (1)² Védelemben kell részesíteni azokat a történeti temetkezési helyeket (történeti temetőket és temetkezési emlékhelyeket) vagy ezek meghatározott részeit, különösen a sírjeleket, síremlékeket, sírépítményeket, amelyek műemléki értékei a magyar történelem, a vallás, a kultúra és művészet sajátos kifejezői, illetve emlékei.

☛ (2) Műemléki védelemben részesíthető:

☛ a) a temető egész területe;

☛ b) a temető körülhatárolt területrésze;

☛ c) a sírjel, síremlék, sírépítmény;

☛ d) síremlékcsoportok, sírjel, sírépítmény együttesek, vagy azok megjelenése, látványa;

☛ e) a temető egyéb építménye, tartozéka, illetve eleme;

☛ f) temetkezési emlékhely.

☛ (3)³ Műemléki védelem alatt álló történeti temetkezési hely, illetve azok részei nem szüntethetők meg, valamint e törvény alapján védett sírjel, síremlék, sírépítmény nem bontható el.

Műemléki területek

☛ **38. §** Történeti tájként kell műemléki védelemben részesíteni az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített területet, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiaileg körülhatárolható egységet alkot.

☛ **39. §⁴** (1) Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes.

☛ (2)⁵

☛ (3)⁶

☛ **40. §⁷**

☛ **40/A. §⁸** A műemlékvédelem sajátos tárgyai körében védelem alatt álló valamennyi ingatlan esetében biztosítani kell az építészeti, településképi, valamint egyéb környezeti, természeti értékek fenntartható használatát és a hagyományos tájhasználat megőrzését.

A VÉDETT MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE⁹

A védett műemléki értékek fenntartása¹⁰

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 51. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.
2 Végre nem hajtható módosítására lásd: 2014. évi CVI. törvény 80. § f). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 42.
3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 43.
4 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 17. §. Hatályos: 2013. I. 1-től.
5 Hatályon kívül helyezte: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § f). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.
6 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § e). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.
7 Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CXCI. törvény 31. § g). Hatálytalan: 2013. I. 1-től.
8 Beiktatta: 2005. évi LXXXIX. törvény 16. §. Módosította: 2012. évi CXCI. törvény 30. § 12.
9 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 44.
10 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 45.

☛ **41. §**¹ (1)² A műemlék fenntartásáról, jókarbantartásáról annak tulajdonosa (tulajdonosi jogok gyakorlója), vagyongazdálkodója, használója, vagy az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényben (a továbbiakban: Tv.) meghatározott ingyenes használója (a továbbiakban együtt: tulajdonos) az Étv.-ben meghatározottak, valamint e törvény szerint köteles gondoskodni.

☛ (2)³ A műemléket épségben, jellege megváltoztatása nélkül kell fenntartani. A műemlék esetében a fenntartási, jókarbantartási kötelezettség a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges műszaki állapot fenntartásán túlmenően kiterjed a műemlék sajátos értékeit képező építészeti, képző- és iparművészeti, valamint kertépítészeti alkotórészeire és tartozékaira, felszerelési tárgyaira.

☛ (3)⁴ Ha a védettség csak az ingatlan meghatározott részét érinti, akkor a tulajdonos kötelezettségét - a műemléket magában foglaló ingatlanok a védettség hatálya alá nem tartozó részei tekintetében - az általános építészeti szabályok megfelelő alkalmazásával kell gyakorolni.

☛ (4)⁵ A műemléki értéket hordozó ingatlan telekalakítása abban az esetben engedélyezhető, ha a védett érték épségét, jellegét, fenntarthatóságát és a településszerkezetben, településképben betöltött szerepét a kialakuló telekhatárok biztosítják. Műemléki értéket hordozó, történetileg vagy használati módjában összetartozó ingatlanok telekegységének biztosítására, valamint az ilyen ingatlanok egyesítésére törekedni kell.

☛ **42. §** (1)⁶ Ha a műemlék tulajdonosának személye, lakóhelye, tartózkodási helye ismeretlen, a műemlék állagmegóvásáról vagy jókarbantartásáról - a tulajdonos költségére - a hatóság gondoskodik.

☛ (2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a műemléki védettség alatt álló ingatlan tulajdonjogával összefüggésben per van folyamatban, és e miatt a műemléket érintő, halaszthatatlan munkálatok elvégzése késedelemmel járhat.

☛ *A védett műemléki értékek méltó használata és helyreállítása*⁷

☛ **43. §**⁸ (1)⁹ A műemléket a műemléki értékéhez, jellegéhez, történelmi jelentőségéhez méltóan, a védett értékek veszélyeztetését kizáró módon kell használni, illetve hasznosítani.

☛ (2) A nemzetgazdasági szempontból kiemelt nemzeti vagyon körébe tartozó műemlék hasznosítása során az egyetemes vagy a nemzeti kultúrához kapcsolódó, közcélú rendeltetést előnyben kell részesíteni.

☛ (3) A műemlékek használata és funkcióváltása során a műemléki értékeket nem veszélyeztető fenntartható használatnak és gazdasági fenntarthatóságnak van helye.

☛ (4)¹⁰

☛ (5) A műemlékek helyreállítása és használata során törekedni kell a történetileg összetartozó ingatlanokat, ingatlanrészeket egyesítő megoldásokra, továbbá a korábban - az eredeti műemléki érték csorbításával - eltávolított, fellelhető és azonosítható alkotórészek, tartozékok és berendezési tárgyak visszahelyezésére.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 53. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 46., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § e).

3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 47., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § j), 16. § g), 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 8.

4 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § h).

5 Beiktatta: 2021. évi CXLVI. törvény 50. §. Hatályos: 2021. XII. 22-től.

6 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2014. évi CVI. törvény 80. § g).

7 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 54. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 37. § f).

8 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 54. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

9 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § j).

10 Hatályon kívül helyezte: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § i). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.

☞ (5a)¹ Műemlék korszerűsítése - különösen az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelmények betartása, az energia-megtakarítási célú felújítás - nem okozhatja a műemléki védelem alapját képező értékeinek helyreállíthatatlan sérülését, elvesztését.

☞ (5b)² A műemlék egésze nem bontható le.

☞ (5c)³ A műemlék részlegesen akkor bontható le, ha⁴

☞ a) egyes részeinek, illetve szerkezeti elemeinek megmentése céljából szükséges,

☞ b) helyreállításával kapcsolatban korábbi és jelentős építési korszak maradványának bemutatását, vagy a hiteles állapotát eltorzító idegen részek eltávolítását, illetve a műszaki állagbiztosítás vagy életveszély-elhárítás érdekében szükséges elkerülhetetlen beavatkozásokat célozza, vagy

☞ c) utólag létesített, műemléki értékkel nem bíró építmény eltávolítását vagy terepszint megváltoztatását célozza

☞ és a beavatkozás a méltó használat érdekében, az általános védelmet, illetve a műemlékké nyilvánítást megalapozó műemléki értékek helyreállíthatatlan sérelme nélkül megvalósítható.

☞ (5d)⁵ A műemlék telkén és a műemléki területen a műemléki értékkel nem bíró építmény bontása, új építmény létesítése során a védelmet megalapozó műemléki érték érvényesülésére jogszabályban meghatározottak szerint tekintettel kell lenni.

☞ (6)⁶ A műemléki területen a területet érintő, jogszabályban meghatározott változtatást, beavatkozást a védett érték településképi, illetve tájképi megjelenésének és érvényesülésének kell alárendelni.

☞ *A műemlékek hasznosítására és tulajdonjogának átruházására irányuló jogügyletek⁷*

☞ **44. §⁸** (1)⁹ A miniszter jóváhagyása szükséges

☞ a) az olyan jogügylet, melynek alapján a nemzeti vagyon körébe tartozó műemlék tulajdonjoga átruházásra kerül, vagy az egyéb módon kikerül a nemzeti vagyon köréből, vagy azon osztott tulajdon létesül,¹⁰

☞ b) az olyan jogügylet, amely az állami vagyon körébe tartozó műemléket - a jogszabályban foglaltak szerint, közérdekből alapított használati jog, vezetékjog, szolgalmat kivételével - megterheli, biztosítékul adja,

☞ c)¹¹ - az (1c) bekezdésben foglaltak kivételével - az állami tulajdonban álló műemlék vagyonkezelőjének kijelöléséhez vagy annak megváltoztatásához,

☞ d)¹² vagyonkezelő hiányában - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel - az állami tulajdonban álló műemlék hasznosítására irányuló bármely jogügylet.

☞ (1a)¹³ Nem szükséges a miniszter előzetes jóváhagyása, ha az állami tulajdonban álló műemlék tulajdonosi joggyakorlója 90 napot meg nem haladó időtartamra köt hasznosítására irányuló jogügyletet.

☞ (1b)¹⁴ Az (1a) bekezdés alapján létrejött jogügylet időtartama nem hosszabbítható meg, továbbá ugyanarra a műemlékre vonatkozóan ugyanazon felek között új határozott idejű jogügylet az (1a) bekezdés alkalmazásával nem köthető.

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 19. §. Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § d).

2 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 19. §. Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § e).

3 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 19. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

4 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § e).

5 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 19. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 37. § g).

7 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 20. § (1). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

8 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 55. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

9 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 20. § (2). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

10 Lásd: 2021. évi CXXXII. törvény 3. § (12).

11 Megállapította: 2023. évi LXXXVII. törvény 9. § (1). Hatályos: 2023. XII. 28-tól.

12 Megállapította: 2022. évi LI. törvény 5. § (1). Hatályos: 2023. I. 1-től.

13 Beiktatta: 2022. évi LI. törvény 5. § (2). Hatályos: 2023. I. 1-től.

14 Beiktatta: 2022. évi LI. törvény 5. § (2). Hatályos: 2023. I. 1-től.

☞ (1c)¹ Az (1) bekezdés c) pontjától eltérően nem szükséges a miniszter jóváhagyása az állami tulajdonban álló műemlék vagyonkezelőjének kijelöléséhez vagy annak megváltoztatásához, ha a vagyonkezelő vagyonkezelői joga a) a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 11. § (5) bekezdése, b) az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 27/A. § (2) bekezdése, vagy c) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 11/B. § (2) bekezdése alapján keletkezik.

☞ (1d)² Az (1c) bekezdés szerint létrejött vagyonkezelői jog esetén a vagyonkezelő a vagyonkezelői jog keletkezésétől számított 30 napon belül írásban tájékoztatja a minisztert a vagyonkezelői jogának létrejöttéről.

☞ (2)³ Az (1) bekezdés szerinti jóváhagyás a jogügylet érvényességi kelléke.

☞ (3)⁴ A miniszter jóváhagyását megtagadhatja, ha az (1) bekezdésben meghatározott jogügylet a védettséget megalapozó értéket veszélyezteti, vagy az a védett érték egységes tulajdonosi szerkezetének kialakítását, egységes hasznosítását nem szolgálja.

☞ (4)⁵ A nemzeti vagyon körébe tartozó műemlék ingatlannal kapcsolatos, az (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti jogügylettel összefüggő ingatlan-nyilvántartási kérelem kötelező mellékletét képezi a miniszter hozzájáruló jognyilatkozata.⁶

☞ (5) Ha a műemlék - a Tv. alapján - az állami tulajdon fenntartása mellett az önkormányzat ingyenes használatába került, a Tv. 27. § (4) bekezdésében foglalt körülmények megváltozása vagy az ott megadott feltételek nem teljesítése esetén a miniszter jogosult az ingyenes használati jog felülvizsgálatára, megvonására.

☞ 45. §⁷

3. Fejezet

A KULTURÁLIS JAVAK VÉDELMERE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

Általános védelem

46. §⁸ (1) E törvény alapján védettnek minősülnek a muzeális intézményekben, a levéltárakban, a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívumokban, valamint a könyvtárakban muzeális dokumentumként a (2) bekezdésben meghatározott módon nyilvántartott kulturális javak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti védelem

a) muzeális intézmény esetében az alapleltárban nyilvántartott kulturális javakat,

b) könyvtár esetében az állomány-nyilvántartásban rögzített muzeális dokumentumot,

c)⁹ levéltár esetében a levéltári anyagról vezetett törzskönyvben nyilvántartott állományt, továbbá az Ltv. 7/C. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartásban szereplő köziratot,

d) a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívum esetében a közgyűjtemény nyilvántartásában rögzített kulturális javakat
illeti meg.

46/A. §¹⁰

1 Beiktatta: 2023. évi LXXXVII. törvény 9. § (2). Hatályos: 2023. XII. 28-tól.

2 Beiktatta: 2023. évi LXXXVII. törvény 9. § (2). Hatályos: 2023. XII. 28-tól.

3 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 20. § (2). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § j).

4 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 20. § (2). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

5 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 20. § (2). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

6 Lásd: 2021. évi CXXXII. törvény 3. § (12).

7 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § h). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

8 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 10. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

9 Megállapította: 2021. évi LVI. törvény 7. §. Hatályos: 2021. IX. 1-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 2013. évi CCXVII. törvény 28. § d). Hatálytalan: 2014. I. 12-től.

A kulturális javak védetté nyilvánítása

47. § (1)¹ A kulturális örökség - a 46. § hatálya alá nem tartozó - pótolhatatlan és kiemelkedő jelentőségű javait, gyűjteményeit, azok megőrzése érdekében a hatóság védetté nyilvánítja.

(2)² Nem lehet védetté nyilvánítani

a) az alkotójuk tulajdonában lévő,

b) az országba visszaviteli kötelezettséggel behozott,

c) az Ltv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott, valamint

d) a magyar kultúrtörténeti vonatkozással nem rendelkező, a tulajdonos (birtokos) által bizonyítottan 50 évnél nem régebben az ország területére került kulturális javakat.

48. § (1)³ A kulturális javak védetté nyilvánítására irányuló eljárás hivatalból indul.

(2)⁴ Az eljárás alá vont kulturális javak e törvény erejénél fogva ideiglenesen védettek, rájuk a védetté nyilvánított kulturális javakra vonatkozó előírásokat kell alkalmazni. Az ideiglenes védettség az eljárás végleges befejezéséig áll fenn.

49. §⁵

Védetté nyilvánított kulturális javak védettségének megszüntetése

50. §⁶ (1) A hatóság a kulturális javak védettségét megszünteti, ha

a) a védetté nyilvánítás indokai nem állnak fenn,

b) a védett gyűjteményből vagy tárgye gyűttesből kikerült tárgy egyedi jelentősége a védettség fenntartását nem indokolja, vagy

c) a tárgy megsemmisült.

(2) A hatóság a kulturális javak védettségét megszüntetheti, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitelét nemzeti kulturális érdek indokolja. A védettség megszüntetése tekintetében nemzeti kulturális érdeknek minősül, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitele közérdekből történik, és a széles körű bemutatást, valamint hozzáférést biztosítja.

A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos különleges előírások

51. § (1) Védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonjogát átruházni csak írásbeli szerződés alapján lehet.

(2)⁷ Védetté nyilvánított gyűjteményhez tartozó tárgy vagy védetté nyilvánított tárgye gyűttes bármely darabjának elidegenítéséhez vagy őrzési helyének 90 napot meghaladó megváltoztatásához a hatóság előzetes hozzájárulása szükséges.

(3)⁸ Védetté nyilvánított kulturális javak feletti rendelkezési jog bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárás során elrendelt korlátozásáról a bíróság vagy a közigazgatási hatóság a hatóságot értesíti. A tárgy tulajdonjogát érintő egyéb körülményekről a hatóságot értesíteni kell.

(4)⁹

52. § (1) A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosa (birtokosa) köteles a javakat épségben fenntartani, őrzésükről, szakszerű kezelésükről és megóvásukról gondoskodni.

1 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

2 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 11. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

3 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2009. évi LVI. törvény 257. §.

4 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 11.

5 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi L. törvény 204. § d). Hatálytalan: 2018. I. 1-től.

6 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 12. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

7 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 22. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

8 Megállapította: 2009. évi LVI. törvény 256. § (2). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

9 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § i). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

(2)¹ A védetté nyilvánított kulturális javakat és a védetté nyilvánító határozatban foglaltak betartását a hatóság a helyszíni ellenőrzés keretében jogosult ellenőrizni.

(3)² A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos - a 73. § b)-d) pontjában meghatározott - adatokban bekövetkezett változásokat a tulajdonos (birtokos) haladéktalanul, de legkésőbb a tudomására jutástól számított 8 napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak.

(3a)³ A (3) bekezdés szerinti bejelentés azon adatok tekintetében, amelyeket más nyilvántartás közhitelesen tartalmaz, úgy is teljesíthető, hogy az adatváltozásról a közhiteles nyilvántartást vezető szerv - ha ezt tőle a tulajdonos (birtokos) kéri - a (3) bekezdés szerinti határidőben értesíti a hatóságot.

(4)⁴ A kereskedelmi forgalomban - így különösen árverésen - történő tulajdonátruházás céljából átadott, védetté nyilvánított kulturális javak esetén a (3) bekezdés szerinti bejelentésre a kereskedő köteles. Ez a rendelkezés irányadó abban az esetben is, ha a védettség ténye később jut a kereskedő tudomására.

(5)⁵ A bejelentésre kötelezett tulajdonos (birtokos) a személyazonosító adatait és a lakcímét az ezt igazoló hatósági igazolvány alapján közli a hatósággal, vagy kereskedelmi forgalomban értékesítés céljából történő átadás esetén a kereskedővel.

53. § A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosait kötelezettségeikre tekintettel a külön jogszabályban meghatározott támogatások és kedvezmények illetik meg.

Eltűnt kulturális javak felkutatása⁶

53/A. §⁷ (1)⁸ Ha a hatóság hatósági ellenőrzés vagy az 52. § (2) bekezdése alapján lefolytatott ellenőrzése során, vagy bejelentés alapján megállapítja, hogy a kulturális javak körébe tartozó tárgy őrzési helye ismeretlen (a továbbiakban: eltűnt kulturális javak), az őrzési hely megállapítása érdekében elrendeli annak körözését.

(2) A hatóság a körözési eljárás eredményeként megtalált eltűnt kulturális javak őrzési helyét a 73. § szerinti nyilvántartásba veszi.

(3) Ha a körözés elrendelésének oka megszűnt, a hatóság a körözést visszavonja.

53/B. §⁹ (1) Az e törvény 71. § (2) bekezdése c) pontja szerinti nyilvántartásba bejegyzett kulturális javak előkerülése esetén a hatóság megvizsgálja a nyilvántartásból történő törlés indokoltságát.

(2) Kétség esetén a tárgy birtokosa köteles bizonyítani a birtoklás jogszerűségét és azt, hogy a tárgy birtokba vétele vagy tulajdonjogának a megszerzése során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, különös tekintettel a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 2001. évi LXXX. törvény 3. § (3) bekezdésében foglalt szempontokra.

(3) Amennyiben a tárgy visszaadása iránt igényt terjesztenek elő, és az igényt igazolják, a birtokos köteles a tárgyat az igénybejelentő részére visszaadni.

(4) Amennyiben a birtokos bizonyítja, hogy a (2) bekezdésben foglaltak szerint járt el, a visszaadásakor az igénybejelentőtől méltányos és ésszerű kártalanítás illeti meg.

(5) Kulturális javak kereskedelmi forgalomban - így különösen árverésen - történő átruházása esetén a (2) bekezdés szerinti eljárásra a kereskedő köteles, ezért a vevő részéről a (2) bekezdésben foglaltakat teljesülniük kell tekinteni.

(6) A tárgy visszaadásának elrendelése iránti keresetet bírósághoz kell benyújtani, a bíróság dönt a visszaadás elrendeléséről és a kártalanításról.

1 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2009. évi LVI. törvény 257. §.

2 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 23. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).
Módosítva: 2017. évi L. törvény 203. § 12. alapján.

3 Beiktatta: 2016. évi XXXII. törvény 11. § (2). Hatályos: 2016. VII. 1-től.

4 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 51. §. Hatályos: 2021. XII. 22-től.

5 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 51. §. Hatályos: 2021. XII. 22-től.

6 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 13. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

7 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 13. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

8 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 3. § (1). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

9 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 3. § (2). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

A kulturális javak külföldre történő kivitele

54. §¹ (1) A kulturális javakat - ha az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa másképp nem rendelkezik - az e törvényben meghatározottak szerint lehet az ország területéről kivinni.

(2) A kulturális javak kivitelére vonatkozó eljárás részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

Védett kulturális javak kivitele²

55. §³ (1)⁴ A védetté nyilvánított vagy az e törvény alapján védett kulturális javak a hatóság ideiglenes kiviteli engedélyével - visszahozatali kötelezettség mellett - vihetők ki az országból.

(2)⁵ Az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelem előterjesztésére a tárgy tulajdonosa vagy vagyongazdálkodója jogosult.

(3)⁶ A hatóság az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelmet elutasítja, ha

a) a kivitel veszélyezteti a kulturális érdekeket vagy a tárgy biztonságát;

b) a kivittel érintett tárgyra nem vonatkozik állami garanciavállalás, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás;

c)⁷ külön jogszabályban meghatározott tárgyak esetén a kultúráért felelős miniszter a külföldi kölcsönzéshez nem adja hozzájárulását.

(4)⁸ Az ideiglenes kiviteli engedély határozott időre, legfeljebb a kivittel érintett tárgyra vonatkozó állami garancia, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás időtartamára adható.

(5)⁹ Az e törvény alapján védett kulturális javakra vonatkozó, az Európai Unió tagállamaiba történő kivitele esetén a kulturális javak kiviteléről szóló 116/2009/EK rendelet céljából a Bizottság 1081/2012/EU végrehajtási rendelete 13. cikke alapján kiállított általános nyílt engedély az (1) bekezdésben meghatározott ideiglenes kiviteli engedélynek minősül.

Nem védett kulturális javak kivitele¹⁰

56. §¹¹ (1)¹² Az 1. melléklet szerinti kulturális javak - a 47. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó tárgyak kivételével - a hatóság engedélye alapján, műtárgykísérő igazolással vihetők ki az országból.

(2) A hatóság a kivitel jogszerűségéről az engedélyező határozattal egyidejűleg - átruházható - műtárgykísérő igazolást állít ki, amely tartalmazza a műtárgy azonosításához szükséges adatokat.

(3)¹³ A kiviteli engedély, illetve a műtárgykísérő igazolás legfeljebb tíz évig terjedő határozott időre szólhat.

(4)¹⁴ A hatóság a kiviteli engedélykérelmet elutasítja, vagy a kiviteli engedélyt visszavonja és a műtárgykísérő igazolást érvénytelenné nyilvánítja, ha a tárgy

a) lopott,

1 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 15. §. Hatályos: 2009. XI. 11-től.

2 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 16. § (1). Hatályos: 2009. XI. 11-től.

3 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 16. § (2). Hatályos: 2009. XI. 11-től.

4 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 14. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

5 Módosította: 2013. évi CCXVII. törvény 27. § c).

6 Módosította: 2013. évi CCXVII. törvény 27. § d).

7 Módosította: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (1) a), 2017. évi L. törvény 203. § 13.

8 Módosította: 2013. évi CCXVII. törvény 27. § e).

9 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 4. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

10 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 17. § (1). Hatályos: 2009. XI. 11-től.

11 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 17. § (2). Hatályos: 2009. XI. 11-től.

12 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 15. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

13 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 5. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

14 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 22. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

b) védett gyűjteményből vagy tárgyegyüttesből jogellenesen került ki,

c) jogellenesen került Magyarországra.

(5)¹ A kiviteli engedélyezés tekintetében jogellenesen Magyarországra került tárgynak minősül különösen, ha a tárgynak a származási országból a jogszabályok megsértésével történt a kivitele, ideértve a jogszerű ideiglenes kivitelre vonatkozó feltételek megszegéséből adódó jogsértést, illetve a kivitel lejártát követően vissza nem vitt javak esetét is.

57. §² (1) Az 55. és 56. § hatálya alá nem tartozó kulturális javak a hatóság engedélye nélkül vihetők ki az országból.

(2)³

A kulturális javak behozatalára vonatkozó korlátozás⁴

58. §⁵ Tilos azon kulturális javaknak az országba történő behozatala, bejuttatása, amelyeket származási országukból a szükséges kiviteli engedélyek nélkül, vagy a kiviteli engedély kereteit túllépve juttattak külföldre.

Nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény⁶

59. §⁷ (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményként nyilvántartásba veszi azt a kiemelkedő tudományos vagy kulturális jelentőségű gyűjteményt vagy tárgyegyüttest, amely egyértelmű azonosításra alkalmas képi és leíró nyilvántartással rendelkezik, és legalább egy eleme védetté nyilvánított.

(2) A nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény kutatói és látogatói hozzáférését évente legalább 24 napon, naponként legalább négy órában biztosítani kell.

(3) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény már nem felel meg az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt nyilvántartásából.

Közérdekű kulturális érték⁸

60. §⁹ (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére közérdekű kulturális értéként nyilvántartásba veszi azokat a tárgyakat, amelyek

a) rendelkeznek azonosításra alkalmas nyilvántartással, és

b) a nyilvánosság számára - a tulajdonos (rendelkezésre jogosult) által meghatározott módon - legalább évi 12 napon, legalább naponként 4 órán keresztül hozzáférhetőek.

(2) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a közérdekű kulturális érték már nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt a nyilvántartásából.

61. §¹⁰

A kulturális javak feldolgozására vonatkozó korlátozás¹¹

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 22. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

2 Megállapította: 2009. évi CVIII. törvény 18. §. Hatályos: 2009. XI. 11-től.

3 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi CLXXXI. törvény 13. § d). Hatálytalan: 2018. IV. 1-től.

4 Beiktatta: 2021. évi CXXXIV. törvény 30. §. Hatályos: 2022. IV. 1-től.

5 Megállapította: 2021. évi CXXXIV. törvény 30. §. Hatályos: 2022. IV. 1-től.

6 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 16. §. Hatályos: 2014. III. 15-től.

7 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 16. §. Hatályos: 2014. III. 15-től.

8 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 16. §. Hatályos: 2014. III. 15-től.

9 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 16. §. Hatályos: 2014. III. 15-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 2009. évi CVIII. törvény 21. § (5). Hatálytalan: 2009. XI. 11-től.

11 Beiktatta: 2009. évi LXI. törvény 17. §. Hatályos: 2010. I. 1-től.

61/A. §¹ Kulturális javakat fémkereskedő fémkereskedelmi tevékenység céljából kizárólag a hatóságnak az átvett tárgyakat egyedileg megjelölő engedélyével vehet át.

4. Fejezet²

AZ EMLÉKHELYEK VÉDELME³

Általános rendelkezések⁴

61/B. §⁵ (1)⁶ E fejezet hatálya kiterjed a történelmi emlékhelyekre, a nemzeti emlékhelyekre és a kiemelt nemzeti emlékhelyekre (a továbbiakban együtt: emlékhely), az ezekkel kapcsolatos tevékenységekre, a feladatellátásban közreműködő szervezetekre, személyekre, valamint az emlékhellyé nyilvánítással érintett ingatlanok tulajdonosaira, vagyonkezelőire, használóira.

(2)⁷ Az emlékhely e törvény szerinti szabályozása az azokon e törvény vagy más jogszabályok alapján fennálló védettséget nem érinti.

(3)⁸ Az emlékhely védelme és hozzáférhetővé tétele közérdek, amelynek megvalósításában közreműködnek az állami és az önkormányzati szervek, valamint a vallási közösségek, a belső egyházi jogi személyek, a civil és egyéb szervezetek, illetve a természetes személyek. A védelem kiterjed az emlékhely méltóságának megőrzésére és a méltó megemlékezés helyszíni feltételeinek biztosítására, az emlékhely történelmileg hiteles, egységes arculatának és műemléki megjelenésének fenntartására és biztosítására, továbbá az ezek érdekében végzett fejlesztés, beruházás megvalósításának elősegítésére.

(3a)⁹ A tulajdonos - ha e törvény másként nem rendelkezik - köteles a nemzeti emlékhelyül szolgáló ingatlan - ideértve annak közvetlen környezetét és a növényzetet is - gondozását rendszeresen elvégezni, az ingatlan állagát megőrizni, az ingatlant rendeltetésének megfelelően, folyamatosan használni, látogathatóságát biztosítani. A nemzeti emlékhely ingatlan használatával felhagyni nem lehet.

(3b)¹⁰ A nemzeti emlékhely részét képező ingatlanon a (3) és (3a) bekezdésben foglaltakat a hatóság ellenőrzi, és jogszabályban meghatározott esetben jogosult a 67. § (1) bekezdése szerinti hatósági kötelezést foganatosítani. Amennyiben az ellenőrzés egyházi tulajdonban álló nemzeti emlékhely részét képező ingatlant vagy ingatlanrészletet, illetve műemléki értéket érint, a hatóság azt a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 7. § (2) bekezdés *b)-d)* pontjában meghatározott egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve (a továbbiakban: az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve) által megjelölt magyarországi belső egyházi jogi személye, az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve hallgatása esetén a területileg illetékes magyarországi egyházi jogi személye bevonásával végzi. Hitéleti kérdésben az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve nyilatkozatának beszerzése nem mellőzhető.

(4) A nemzeti emlékhelyekre vonatkozó rendelkezéseket a kiemelt nemzeti emlékhelyekre előírt külön szabályokban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

1 Beiktatta: 2009. évi LXI. törvény 17. §. Hatályos: 2010. I. 1-től.

2 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

3 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

4 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

5 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

6 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 7. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

7 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 7. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

8 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 7. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

9 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 7. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

10 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 7. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

☞ **61/C. §¹** (1) A 2. mellékletben meghatározottak szerinti kiemelt nemzeti emlékhely az állami vagyon részét képezi.

☞ (2)² Az 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24834/1 helyrajzi számú ingatlan (a Vértanúk tere) 2017. szeptember 1-jén, az 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24892/1 helyrajzi számú ingatlan (Alkotmány utca) 2020. január 1-jén az Nvtv. 14. § (1) bekezdése alapján - a méltó megemlékezések feltételeinek biztosítása mint örökségvédelmi állami feladatok ellátása érdekében - e törvény erejénél fogva, nyilvántartási értéken, ingyenesen az állam tulajdonába kerül.

☞ (3) A kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület, az ezen felállított szobrok és a Kossuth Lajos tér 1-3. szám alatti, 24894 helyrajzi számon nyilvántartott Országház vagyonkezelője az Országgyűlés Hivatala.

☞ (4) A (2) bekezdésben meghatározott állami vagyon tulajdonjogának és vagyonkezelési jogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. intézkedik.

☞ **61/D. §³** (1)⁴ A miniszter az emlékhelyekkel összefüggésben különösen az alábbi feladatokat látja el:

☞ a) érvényesíti az emlékhelyekkel kapcsolatos érdekeket az emlékhelyeket érintő jogszabályok előkészítése során, illetve átfogó tervezési programokban;

☞ b) nemzetközi megállapodások keretében együttműködik a határon túli helyszínek esetén az érintett állam felelős miniszterével;

☞ c)⁵ az emlékhelyekkel összefüggő feladatok tekintetében a Bizottság felett szakmai irányítói jogkört gyakorol;

☞ d)⁶ a nemzeti és történelmi emlékhely fenntartható használatának elősegítése érdekében támogatási szerződést köt;

☞ e) a Bizottság javaslatára a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek nemzeti emlékhellyé nyilvánítását;

☞ f) a Bizottság javaslatára, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek történelmi emlékhellyé nyilvánítását; valamint

☞ g)⁷ a Nemzeti Örökség Intézete (a továbbiakban: NÖRI) bevonásával, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben évente jelentést készít a Kormány részére és négyévente tájékoztatja az Országgyűlés illetékes bizottságát az emlékhelyek állapotáról.

☞ (1a)⁸ A Bizottság határozatban dönt az egyes helyszínek magyar emlékponttá nyilvánításáról.

☞ (2)⁹ A Bizottság ellátja a magyar emlékpontokkal, a történelmi emlékhelyekkel és a nemzeti emlékhelyekkel kapcsolatos - e törvény szerinti - véleményező és javaslattevő feladatokat.

☞ (3) A NÖRI emlékhelyekkel összefüggő feladatai különösen az alábbiak:

☞ a) ellátja az emlékhellyé nyilvánítás előkészítésével, valamint az emlékhelyekkel kapcsolatos adminisztratív és ellenőrzési feladatokat;

☞ b) felméri és folyamatosan figyelemmel kíséri az emlékhelyek állapotát, továbbá megteszi az emlékhelyekhez fűződő nemzeti érték megőrzéséhez, fenntartásához és bemutatásához szükséges intézkedéseket;

☞ c) a turizmusért felelős miniszterrel együttműködésben gondoskodik az emlékhelyek fenntartható használata, fejlesztése és bemutatása érdekében tervek, programok, projektek előkészítéséről és megvalósításáról; valamint

1 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 3. §. Hatályos: 2017. IX. 1-től.

2 Megállapította: 2019. évi LXIV. törvény 23. §. Módosította: 2019. évi CX. törvény 47. § (3), 2023. évi LXXXVII. törvény 10. §.

3 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 17. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

4 Módosította: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (1) a).

5 Módosította: 2021. évi CXLVIII. törvény 14. § b).

6 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (2). Módosította: 2021. évi CXLVIII. törvény 14. § c).

7 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (3). Hatályos: 2014. III. 4-től.

8 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 8. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

9 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 8. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

☞ *d)* gondoskodik az emlékhelyekhez fűződő nemzeti értéket hordozó örökség megismerését, fejlesztését és bemutatását elősegítő - köztük oktatási, képzési, ismeretterjesztő - programok kidolgozásáról és végrehajtásáról;

☞ *e)*¹ gondoskodik a nemzeti emlékhely és történelmi emlékhely megjelölés ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzéséről.

☞ **61/E. §**² Kiemelt nemzeti emlékhely esetében a 61/D. § (1) bekezdés *a)* pontjában és a 61/D. § (3) bekezdés *b)-d)* pontjában meghatározott állami feladatokat az Országgyűlés elnökével egyetértésben kell ellátni.

☞ **Az emlékhellyé nyilvánítás és az emlékhelyek kezelése**³

☞ **61/F. §**⁴ (1) Történelmi emlékhellyé az az épített környezet vagy természeti helyszín nyilvánítható, amely alkalmas megemlékezések tartására, és ahol a nemzet kulturális életében társadalmunk műveltségi szintjét, hazánk nemzetközi elismertségét jobbtó,

☞ *a)* az ország, a nemzet függetlenségének védelmében a múltban gyökerező, jövőt meghatározó, a nemzet emlékezetére méltó esemény, vagy

☞ *b)* az ország politikai életében irányadó állami döntés, intézkedés

☞ valósult meg.

☞ (2) A történelmi emlékhelyeket egységes arculatú - magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű - ismertető táblával kell megjelölni.

☞ (3)⁵ A történelmi emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

☞ (4)⁶ Magyar emlékponttá az az épített környezet vagy természeti helyszín nyilvánítható, amelyben vagy amelyen egy, az egyetemes vagy a nemzeti közemlékezetben kiemelkedő helyet elfoglaló személlyel összefüggésben a nemzet emlékezetére méltó esemény valósult meg.

☞ (5)⁷ A magyar emlékpontokat egységes arculattal kell megjelölni magyar és angol nyelven, valamint ha az valamelyik magyarországi nemzetiséghez kapcsolódik, az adott nemzetiség nyelvén is.

☞ **61/G. §**⁸ (1) Nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel a 61/F. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek és

☞ *a)* egy adott történelmi kor meghatározója;

☞ *b)* a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség önazonosításában kiemelkedő szerepe van;

☞ *c)* eleget tud tenni annak a követelménynek, hogy országos jelentőségű megemlékezések helyszíne legyen és

☞ *d)* a magyar összetartozást vagy a nemzetiségeinknek a magyarsággal való összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet vagy egy-egy nemzetiségi közösség önképében kiemelkedő fontossággal bír.

☞ (2) Kiemelt nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek és mind a nemzeti történelemben, mind a Magyar Állam történetében kiemelkedő jelentőséggel bír.

☞ (3) A kiemelt nemzeti emlékhellyé, nemzeti emlékhellyé nyilvánított helyszíneket a 2. melléklet tartalmazza.

☞ (4) A nemzeti emlékhelyeket egységes arculatú - magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű - ismertető táblával kell megjelölni.

1 Beiktatta: 2014. évi XIV. törvény 85. § (4). Hatályos: 2014. III. 4-től.

2 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 4. §. Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

3 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

4 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

5 Beiktatta: 2014. évi XIV. törvény 85. § (5). Hatályos: 2014. III. 4-től.

6 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 9. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

7 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 9. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

8 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

☞ (5)¹ A nemzeti emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

☞ (6)² A miniszter jóváhagyása szükséges a nemzeti emlékhely részét képező ingatlan vagy ingatlan tulajdoni hányada tulajdonjogának átruházásához, illetve megterheléséhez. A jogügyletkezhez kapcsolódó szerződést és okiratokat a tulajdonos a kérelmével együtt köteles megküldeni jóváhagyás céljából a miniszter részére. Ha a nemzeti emlékhely egyházi tulajdonban áll, az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szervének állásfoglalása a kérelem kötelező melléklete.

☞ (7)³ A miniszter az eljárás során azt vizsgálja, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházása, illetve megterhelése összhangban van-e a nemzeti emlékhelyek védelmére vonatkozó, e törvény szerinti előírásokkal, különös tekintettel a (9) bekezdésben meghatározott tulajdonosi körre.

☞ (8)⁴ A miniszter a kérelemről harminc napon belül dönt, amely során azt jóváhagyja vagy a (7) bekezdés szerinti indokok alapján elutasítja. Ha a miniszter a jóváhagyást nem adja meg, a jogügylet nem hatályosul. Ha a miniszter a jóváhagyást megadta, a tulajdonos közli a vételi ajánlatot a 86. § (3) bekezdés a) pontja szerinti szervvel.

☞ (9)⁵ Nemzeti emlékhely részét képező ingatlan kizárólag a Magyar Állam, magyarországi jogi személy, illetve magyar állampolgár tulajdonában lehet.

☞ (10)⁶ Ha a nemzeti emlékhely Magyarországon bejegyzett egyházi jogi személy tulajdonosa magyarországi jogutód nélkül szűnik meg, vagy jogképességét elveszíti, vagy, ha az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve az egyház belső szabálya szerinti magyarországi jogutód nélküli megszűnéshez közeli állapot, működésképtelenség veszélye esetén - különösen ha az a nemzeti emlékhely helyreállíthatatlan sérelmének lehetőségével jár - azt írásban bejelenti a miniszter felé, a nemzeti emlékhely tulajdonjoga az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve által megjelölt magyarországi belső egyházi jogi személyre száll át. Ha a Magyarországon bejegyzett egyházi jogi személy magyarországi jogutód nélkül megszűnik, vagy jogképességét elveszíti, és az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve a jogutódlás tekintetében nem nyilatkozik, a nemzeti emlékhely tulajdonjoga a területileg illetékes magyarországi egyházi jogi személyre száll át. A tulajdonos jogi személy megszűnéséről, vagy jogképességének elvesztéséről a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösségek és belső egyházi jogi személyek nyilvántartását végző szerv tájékoztatja a minisztert. Egyházi jogi személy megszűnése vagy jogképességének elvesztése esetén az Ehtv. rendelkezései az irányadóak.

☞ (11)⁷ A (10) bekezdésen alapuló, magyarországi egyházi jogi személy tulajdonjogát és a tulajdonszerzés jogcímét az ingatlan-nyilvántartást vezető hatóság az érintett egyház magyarországi legfőbb képviseleti szervének nyilatkozata alapján jegyzi be.

☞ **61/H. §** (1)⁹ Az állam a nemzeti és történelmi emlékhelyek vonatkozásában a 61/D. §-ban, a 61/E. §-ban és a 61/K. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatok ellátásához a központi költségvetésből forrást biztosít.

☞ (2)¹⁰ A nemzeti és történelmi emlékhelyekkel kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket az e törvényben megjelölt, a nemzeti és történelmi emlékhelyekkel kapcsolatos állami feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni.

1 Beiktatta: 2014. évi XIV. törvény 85. § (6). Hatályos: 2014. III. 4-től.

2 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

3 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

4 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

5 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

6 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

7 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 10. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

8 Beiktatta: 2011. évi CXLIX. törvény 5. §. Hatályos: 2012. I. 1-től.

9 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § a), 2017. évi CLXXXI. törvény 12. § d), 2021. évi CXLVIII. törvény 14. § c).

10 Módosította: 2021. évi CXLVIII. törvény 14. § c).

☞ (3)¹ A nemzeti és történelmi emlékhely arculatának vagy használati módjának jelentős mértékű megváltoztatása, továbbá a vonatkozó helyi építési szabályzat, településfejlesztési és településrendezési terv elfogadása, módosítása előtt be kell szerezni a Bizottság NÖRI-vel egyeztetett véleményét.

☞ 5. Fejezet²

☞ A KIEMELT NEMZETI EMLÉKHELYEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK³

☞ **61/I. §⁴** (1) A kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete fenntartható használatának megóvása érdekében a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság vagy a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság meghatalmazása alapján az Országgyűlés Hivatala látja el az e Fejezetben meghatározott feladatokat.

☞ (2) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság elnöke az Országgyűlés elnöke, tagjai

☞ a) a Bizottság által delegált személy,

☞ b)⁵ a miniszter által delegált személy,

☞ c) az Országgyűlés kulturális ügyekkel foglalkozó bizottsága által delegált személy, valamint

☞ d) a Házbizottság által jelölt személy.

☞ (3) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a működési rendjét maga határozza meg.

☞ (3a)⁶ A kiemelt nemzeti emlékhely, valamint a környezetében lévő - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével kormányrendeletben meghatározott - ingatlanok területe (a továbbiakban: településkép-védelmi környezet) településképi szempontból kiemelt jelentőségű, egyedi településkép-védelem alatt álló területnek minősül.

☞ (3b)⁷ A (3a) bekezdés szerinti településkép-védelem szabályait és eszközeit e törvény állapítja meg azzal, hogy a kiemelt nemzeti emlékhely és a településkép-védelmi környezet tekintetében a településkép védelméről szóló törvényt és a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályokat az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

☞ (4)⁸ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata szükséges a kiemelt nemzeti emlékhely területén és a településkép-védelmi környezetében végezni tervezett építési, kereskedelmi, vendéglátási vagy szolgáltatási tevékenységhez, továbbá minden más tevékenységhez, amely a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozza.

☞ (5)⁹ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a (4) bekezdés szerinti előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg, ha a (4) bekezdés szerinti tevékenység sérti a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságát, akadályozza az országos megemlékezések méltó lebonyolítását vagy a tevékenység megvalósítása során létrejövő épület, építmény megjelenését tekintve nem illeszkedik a kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete történelmi és műemléki megjelenéséhez, egységes arculatához, vagy nem felel meg a 61/K. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint megállapított követelményeknek vagy a 61/K. § (2) bekezdés b) pontja szerinti beépítési szabályoknak és követelményeknek.

1 Beiktatta: 2022. évi LXXVIII. törvény 11. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

2 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 18. §. Hatályos: 2013. XII. 14-től.

3 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 18. §. Hatályos: 2013. XII. 14-től.

4 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (7). Hatályos: 2014. III. 4-től.

5 Módosította: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (1) a).

6 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 5. § (1). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

7 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 5. § (1). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

8 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § b).

9 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § c), 2017. évi CLXXXI. törvény 12. § e).

☞ (6) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatában a (4) bekezdés szerinti tevékenység végzését az (5) bekezdés szerinti szempontok teljesülése érdekében feltételhez kötheti.

☞ (7)¹ A kiemelt nemzeti emlékhelyet és annak településkép-védelmi környezetét érintő, (4) bekezdés szerinti tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárás során az eljáró hatóság engedélyt csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatának megadása után adhat ki. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, a hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolt előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg. Ha az előzetes hozzájáruló nyilatkozat pótlását bíróságtól kérték, a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggő, folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárást a bíróság döntésének jogerőre emelkedéséig fel kell függeszteni.

☞ (8) A (4) bekezdésben meghatározott ingatlanon, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyhez tartozó közterületen bejelentéshez kötött tevékenység csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata kiadását követően jelenthető be. Az előzetes hozzájáruló nyilatkozat kiadására a (4)-(6) bekezdést megfelelően alkalmazni kell. A bejelentést tevő az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot csatolja a bejelentéshez. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolt előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg.

☞ (9)² A kérelmező a nyilatkozatot akkor támadhatja meg, ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg.

☞ (10) Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg, és a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggésben közigazgatási hatósági eljárás folyamatban van, a nyilatkozat a közigazgatási hatósági eljárás keretében vizsgálható felül.

☞ (11)³ A kiemelt nemzeti emlékhely és annak településkép-védelmi környezete területén a (4) bekezdés szerinti tevékenységet végző köteles a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulását magánál tartani és az illetékes közterület-felügyelet, az e törvény szerinti hatóság, valamint az Országgyűlés Hivatala által meghatalmazott személy kérésére bemutatni.

☞ (12)⁴ Aki a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településkép-védelmi környezetében a (4) bekezdés szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdte meg, az köteles kártalanítási igény nélkül az eredeti állapotot soron kívül helyreállítani, illetve a hozzájáruló nyilatkozat nélkül vagy attól eltérően folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni.

☞ (13)⁵ A (12) bekezdés szerinti kötelezettség elmulasztása esetén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság

☞ a) megkeresi a (7) bekezdés szerinti hatósági eljárás vagy a (8) bekezdés szerinti bejelentés tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságot, amely a 61/J. § (6) és (6a) bekezdése alapján jár el, vagy

☞ b) a (7) bekezdés szerinti hatósági eljárás vagy a (8) bekezdés szerinti bejelentés nélkül végezhető tevékenység esetén az eredeti állapot helyreállítására hívja fel a tevékenységet végzőt.

1 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § d).

2 Megállapította: 2017. évi L. törvény 202. § (4). Hatályos: 2018. I. 1-től.

3 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § e).

4 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 5. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

5 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 5. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

← (14)¹ Ha a tevékenységet végző a (13) bekezdés b) pontja szerinti felhívástól számított nyolc napon belül nem kezdi meg az eredeti állapot helyreállítását, az Országgyűlés Hivatala mint a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodója az eredeti állapot helyreállítását a tevékenységet végző költségére elvégeztetheti. A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság e bekezdés szerinti eredeti állapot helyreállításával kapcsolatos intézkedései nem érintik a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodójának azon jogát, hogy a 61/J. § (7) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállítása érdekében pert indítson.

← **61/J. §²** (1) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság hozzájárulásának megadására vonatkozó kérelmet annak elnökéhez kell benyújtani.

← (2)³ A kérelem tartalmazza

← a)⁴ a kérelmező nevét, lakcímét vagy székhelyét, cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozói nyilvántartási számát,

← b) a tervezni kívánt tevékenység fajtáját,

← c) az érintett ingatlan címét, helyrajzi számát,

← d) a kérelem tárgyát és annak részletes leírását, beleértve a tervezni kívánt tevékenység időbeli ütemezését, valamint

← e) bővítés vagy átalakítás esetén az épület, építmény addigi funkcióját.

← (3)⁵ A kérelemhez csatolni kell a tevékenység engedélyezésére vonatkozó jogszabály szerint a hatósági engedély iránti kérelemhez szükséges mellékleteket is.

← (4)⁶ Ha a kérelem nem tartalmazza a (2) és (3) bekezdésben foglaltakat, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmezőt tizenöt napon belül hiánypótlásra hívja fel. Ha a kérelmező a hiánypótlásnak nem tesz eleget vagy azt nem megfelelően teljesíti, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

← (5)⁷ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet annak beérkezésétől számított kilencven napon belül bírálja el.

← (6)⁸ Ha a kérelmező közigazgatási hatósági engedélyhez vagy bejelentéshez kötött, a 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdte meg, az ügy eldöntésére vagy a bejelentés tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság a tevékenység gyakorlását azonnali hatállyal megtiltja, továbbá határidő tűzésével

← a) a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül végzett tevékenység esetén az eredeti állapot helyreállítására,

← b) a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően végzett tevékenység esetén az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltak végrehajtására, illetve az annak megfelelő állapot megvalósítására

← kötelezi a tevékenységet végzőt.

← (6a)⁹ Az eljáró hatóság

← a) a (6) bekezdés a) pontja szerinti határozatát csak akkor helyezheti hatályon kívül, ha a kérelmező a hozzájárulást utólag beszerezte,

← b) az eredeti állapot helyreállítására kötelezi a tevékenységet végzőt, ha az a (6) bekezdés b) pontja szerinti határozatában foglaltakat a határozatban rögzített határidőn belül nem hajtja végre.

1 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 5. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

2 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 18. §. Hatályos: 2013. XII. 14-től.

3 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (8). Hatályos: 2014. III. 4-től.

4 Módosította: 2019. évi CX. törvény 47. § (4) a).

5 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (9). Hatályos: 2014. III. 4-től.

6 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (9). Hatályos: 2014. III. 4-től.

7 Módosította: 2015. évi CLXXXVI. törvény 78. §.

8 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 6. § (1). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

9 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 6. § (1). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

☞ (7)¹ A (6) bekezdés hatálya alá nem tartozó minden más, a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozó tevékenység esetében, amennyiben azt a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdték meg, bíróságtól kérhető a jogsértés megállapítása és a jogsértés megszüntetésére, valamint az eredeti állapot helyreállítására kötelezés.

☞ (8) Ha a végezni kívánt tevékenység jellegét, tartalmát vagy ütemezését tekintve a kérelem benyújtását követően megváltozik, a kérelmező új kérelmet nyújt be a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottsághoz.

☞ (9)² A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmező személyes adatait általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény adatkezelésre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazásával kezelheti.

☞ (10)³ A 61/I. § (7) és (8) bekezdésével, valamint a (7) bekezdéssel összefüggésben keletkezett polgári jogi igények érvényesítése során az Országgyűlés Hivatala mint a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodója perelhet és perelhető, a perre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. E rendelkezést kell alkalmazni a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság nyilatkozatának 61/I. § (9) bekezdése szerinti megtámadására is.

☞ **61/K. §⁴** (1) A Kormány a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzése érdekében a kiemelt nemzeti emlékhely használati rendjét, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó közterülethasználati szabályokat, továbbá a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó közterület-használati díjakat és az ellenőrzés rendjét - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével - rendeletben határozza meg.

☞ (2) A Kormány a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzése, valamint a 61/B. § (3) bekezdésében és a 61/I. § (3a) bekezdésében foglaltak biztosítása érdekében a kiemelt nemzeti emlékhelyre és a településkép-védelmi környezetére vonatkozóan - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével -

☞ *a)* rendeletben állapítja meg:

☞ *aa)* az egyedi településképi követelményeket,

☞ *ab)* az *aa)* alpont szerinti követelmények érvényesítése érdekében szükséges hatósági kötelezés részletes szabályait, valamint a követelmények érvényesítését szolgáló további sajátos eszközöket,

☞ *ac)* a kiemelt nemzeti emlékhelyen, valamint a településkép-védelmi környezetében található ingatlan fenntartását, helyreállítását, felújítását és átalakítását szolgáló támogatási és ösztönző rendszer részletes szabályait.

☞ *b)* rendeletben állapíthatja meg a beépítési szabályokat, valamint az ezekkel összefüggő sajátos építésügyi és örökségvédelmi követelményeket.

☞ (3)⁵ A Kormány a (2) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontja alapján az egyedi településképi követelmények érvényesítése érdekében kiemelt településképi arculati kézikönyv készítését írhatja elő, a kiemelt kézikönyv tartalmára, elkészítésére és egyeztetésére vonatkozó részletes szabályok meghatározásával.

☞ (4) A kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településkép-védelmi környezetére - a (2) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontja szerinti kormányrendeletben meghatározott esetekben és részletszabályok szerint - a hatóság

☞ *a)* tájékoztatást ad és szakmai konzultációt biztosít a (2) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti egyedi településképi követelményekről, ennek keretében javaslatot tesz a követelmények érvényesítési módjára,

1 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 6. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

2 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (11). Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 14.

3 Beiktatta: 2014. évi XIV. törvény 85. § (11). Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 15.

4 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 7. §. Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

5 Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 10.

☛ b) településképi véleményezési eljárást folytat le és településképi véleményt ad az építésügyi engedélyezési eljárást megelőzően a jogszabályban meghatározott építésügyi hatósági engedélykérelemhez,

☛ c) településképi bejelentési eljárást folytat le.

☛ (5) Ha a hatóság megállapítja a (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti követelmények megsértését, felhívja az ingatlan tulajdonosának, a tulajdonosi joggyakorlónak, a vagyionkezelőnek, illetve a társasháznak a figyelmét a jogszabálysértésre, és végzésben megfelelő határidőt biztosít a jogszabálysértés megszüntetésére.

☛ (6) A hatóság - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével - az (5) bekezdés szerinti határidő eredménytelen eltelte esetén a kiemelt nemzeti emlékhely és a településképi-védelmi környezete tekintetében építmény, építményrész felújítására, átalakítására vonatkozó - meghatározott időtartamon belül teljesítendő - kötelezettséget írhat elő az (5) bekezdésben foglalt személyek számára, továbbá ellenőrzi e kötelezettség végrehajtását.

☛ (7) Ha a (6) bekezdés szerinti kötelezett az egyedi településképi követelményeket a hatósági döntésben megállapított határidőben nem teljesíti, a hatóság - jogszabályban meghatározott esetekben és módon - 10 000 000 forintig terjedő közigazgatási bírságnak megfelelő településképi-védelmi bírságot szabhat ki. A bírság kiszabása során mérlegelni kell a településképi követelmény sérelmének súlyát és a jogsértő állapot időtartamát.

☛ **61/L. §¹** (1)² A 61/K. § (1) bekezdése szerinti rendeletben meghatározott egyes szabályokat megsértő természetes személlyel szemben - ha a 61/I. § (12) bekezdése nem alkalmazható - közigazgatási bírság szabható ki.

☛ (2) A közigazgatási bírság kiszabására a kiemelt nemzeti emlékhely területe szerint illetékes közterület-felügyelet jogosult.

☛ (3) Ha a helyszíni intézkedés alkalmával az (1) bekezdés szerinti természetes személy a jogsértést teljes mértékben elismeri, a (2) bekezdés szerinti eljáró hatóság helyszíni bírságot szabhat ki.

☛ (4) A közigazgatási bírság összege kettőezer-ötszáz forinttól ötvenezer forintig terjedhet. A helyszíni bírság összege kettőezer-ötszáz forinttól huszonötezer forintig terjedhet.

☛ (5) A közigazgatási bírság, a helyszíni bírság kiszabása során a (2) bekezdés szerinti eljáró hatóság a közigazgatási bírság, a helyszíni bírság mértékét korlátlanul enyhítheti vagy a jogsértő magatartás csekély súlya miatt a kiszabását mellőzheti.

☛ (6)³ A véglegessé vált döntéssel kiszabott és be nem fizetett közigazgatási bírság, helyszíni bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

☛ (7) A kiszabott közigazgatási bírság, helyszíni bírság az államháztartás központi alrendszerének bevételét képezi.

☛ **61/M. §⁴** A 61/L. § szerinti közigazgatási bírság, helyszíni bírság megállapításának és megfizetése módjának részletszabályait a Kormány - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével - rendeletben határozza meg.

☛ **61/N. §⁵** Az e Fejezetben meghatározottak a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvény, valamint a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlés vonatkozásában nem alkalmazhatók.

6. Fejezet⁶

1 Megállapította: 2016. évi CXVI. törvény 30. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

2 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § f).

3 Módosította: 2019. évi CXXVII. törvény 32. §.

4 Beiktatta: 2016. évi CXVI. törvény 30. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

5 Beiktatta: 2016. évi CXVI. törvény 30. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

6 Megállapította: 2016. évi CXVI. törvény 31. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

EURÓPAI ÖRÖKSÉG DÍJ¹

61/O. §² Az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszíneknek az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i 1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozatban meghatározott célkitűzésekre és kritériumokra figyelemmel történő nemzeti szintű előzetes kiválasztásáról a miniszter gondoskodik.

III. Rész**A HATÓSÁG FELADATAI³**

62. §⁴ A hatóság feladata a kulturális örökség elemei megőrzésének, fenntartható használatának elősegítése és támogatása. Ennek érdekében ellátja:

☞ **a)**⁵ az e törvényben és a kormányrendeletben meghatározott építéshatósági, örökségvédelmi hatósági és szakhatósági feladatokat;

☞ **b)** az örökségvédelmi felügyeleti feladatokat;

c)⁶ az e törvényben meghatározott tudományos feladatok elvégzésében történő közreműködést; valamint

d) egyéb, hatáskörébe utalt feladatokat.

62/A. §⁷ (1) A kulturális örökségvédelmet érintő hatósági eljárásban az örökségvédelmi szempontok érvényesülését szakhatósági eljárás keretében vagy szakkérdésként kell vizsgálni.

(2) A hatóság a tervezett tevékenység vagy beavatkozás elvégzéséhez nem járulhat hozzá, ha a tervezett beavatkozás a védett kulturális örökségi elemet veszélyeztet.

☞ **63. § (1)⁸** A műemléken végzett építési tevékenységek esetén az építésügyi és építésfelügyeleti hatóság jogszabályban meghatározott esetekben és módon építésügyi hatósági engedélyezési és kötelezési eljárást folytat le, ellenőrzést végez.

(2)⁹

(3)¹⁰ A hatóság engedélyezi vagy tudomásul veszi az építésügyi hatósági vagy más hatósági engedélyhez nem kötött - jogszabályban meghatározott - tevékenységeket.

☞ (4)¹¹ Műemlékvédelmi érdekből műemlék, illetve a kiemelt nemzeti emlékhellyel kapcsolatos érdekből a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településképvédelmi környezetében található ingatlan fenntartása, különösen helyreállítása során az országos építési követelményektől, a településrendezési tervtől, annak részeként a helyi építési szabályzattól a tervezés folyamán és a hatósági eljárásban el lehet térni. A nemzeti szabványoktól való eltérést a műemléki értékek megőrzése, továbbá a kiemelt nemzeti emlékhely egyedi településképi követelményeknek való megfelelése érdekében előnyben kell részesíteni, ha az alkalmazandó megoldás az élet- és vagyonbiztonság követelményeinek megfelel, vagy az élet- és vagyonbiztonság más módon biztosítható.

☞ (4a)¹² A (4) bekezdés tekintetében

☞ **a)** műemlékvédelmi érdekeknek kell tekinteni a műemlék megőrzését, fenntartását,

1 Megállapította: 2016. évi CXVI. törvény 31. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

2 Beiktatta: 2016. évi CXVI. törvény 31. §. Hatályos: 2017. I. 1-től.

3 Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § i), 2016. évi XCII. törvény 37. § j).

4 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 25. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

5 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 20. §. Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § j).

6 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 57. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Beiktatta: 2015. évi VIII. törvény 11. § (1). Hatályos: 2015. IV. 1-től.

8 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 58. § (1). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 48., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § n).

9 Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CXCI. törvény 31. § h). Hatálytalan: 2013. I. 1-től.

10 Megállapította: 2012. évi LXI. törvény 19. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 49.

11 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 8. § (1). Módosította: 2021. évi XXXIX. törvény 38. § a).

12 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 8. § (1). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § e).

☞ b) kiemelt nemzeti emlékhellyel kapcsolatos érdekek kell tekinteni különösen a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának, valamint a kiemelt nemzeti emlékhely és annak településkép-védelmi környezete történelmileg hiteles, egységes arculatának – a településképi követelmények tekintetében jogszabályban meghatározott módon és mértékben történő – megőrzését, fenntartását és helyreállítását

☞ biztató védelmet, továbbá az ezeket elősegítő közérdekű szempontok együttesét.

☞ (5)¹ A hatóság az örökségvédelmi felügyelet keretében

a) figyelemmel kíséri a kulturális örökség elemei állapotát, valamint megfelelő használatát;

b) a fenntartható, integrált szemléletű védelmet elősegítő tevékenységet végez;

c) elősegíti az örökségvédelem érdekeit érintő szakmai és társadalmi együttműködést;

d)² a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével gondoskodik a régészeti örökség védelmével kapcsolatos feladatokról;

☞ e)³ a kiemelt nemzeti emlékhely és a településkép-védelmi környezete tekintetében figyelemmel kíséri a 61/K. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti követelmények teljesülését és a 61/K. § (6) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítését.

(6)⁴

64. §⁵ A hatóság

a)⁶ ellátja a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javak visszakövetelésével, továbbá visszaadásával kapcsolatos teendőket;

b) részt vesz a jogtalanul eltulajdonított kulturális javak nemzetközi információcseréjében, és ellátja az ezzel kapcsolatos feladatokat;

c)-d)⁷

e)⁸

f)⁹

64/A. §¹⁰ A miniszter vita esetén dönt arról, hogy valamely tárgy, létesítmény vagy jelenség a kulturális örökség körébe tartozik-e.

64/B. §¹¹

Előzetes tájékoztatás, a hatóság jogszerű hallgatása¹²

65. §¹³ (1) A hatóság a hatósági engedélyéhez kötött tevékenységek esetén – kérelemre – köteles a kérelmező által megjelölt munkák vagy tevékenységek engedélyezésével kapcsolatos feltételekről és eljárási szabályokról tájékoztatást adni.

(2) Ha az előzetes tájékoztatás alapjául szolgáló körülmények és jogszabályok lényegesen nem változtak, az egy éven belül induló engedélyezési eljárás során a hatóság a tájékoztatáshoz kötve van.

(3)¹⁴ A hatóság a hatósági engedélyhez kötött, kormányrendeletben meghatározott tevékenységek esetén a tevékenység elvégzéséhez jogszerű hallgatással is hozzájárulhat.

1 Beiktatta: 2005. évi LXXXIX. törvény 26. § (2). Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

2 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 58. § (3). Hatályos: 2015. I. 1-től.

3 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 8. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) b). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

5 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 27. §. Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § k), 2016. évi XCII. törvény 35. § 50.

6 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 20. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

7 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § k). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

8 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) c). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

9 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § k). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

10 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 24. § (1). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

11 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVIII. törvény 15. § c). Hatálytalan: 2022. I. 1-től.

12 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 59. § (1). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 51.

13 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 59. § (2). Hatályos: 2015. I. 1-től.

14 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 52.

66. §¹

Hatósági kötelezés

67. § (1)² A védett kulturális örökségi elemmel összefüggő tevékenységek vonatkozásában a hatóság:

☞ **a)**³ az örökségvédelem szabályainak megsértése esetén a műemlékek, nyilvántartott régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak vonatkozásában elrendelheti a beavatkozást megelőző állapot helyreállítását, valamint a fenntartható használatra vonatkozó kötelezettség teljesítését, a méltatlan használat megszüntetését,

☞ **b)**⁴ műemlékek, nyilvántartott régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak károsítása, veszélyeztetése esetén jogosult a tevékenységet leállítani, és az ilyen magatartás tanúsítóját e tevékenység abbahagyására kötelezni,

☞ **c)**⁵ elrendelheti a műemlékek állagmegóvására vagy jókarbantartására vonatkozó kötelezettség teljesítését,

☞ **d)**⁶ a 61/K. § (6) bekezdése szerinti esetben és körben elrendelheti - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével - a kiemelt nemzeti emlékhelyen és annak településkép-védelmi környezetében építmény, építményrész - meghatározott időtartamon belül teljesítendő - felújítását, átalakítását,

☞ **e)**⁷ amennyiben a műemlék jelenkori állapota - a védett vagy a védettséget megalapozó korábbi és jelentős építési korszak szerinti állapotától eltérően - szomszédos ingatlan kiemelt közérdekű beruházás részeként megvalósuló, jogszabályban meghatározott módon és feltételek szerint való beépítését vagy beépítését követő használatát akadályozza, elrendelheti épület, építmény, építményrész - meghatározott időtartamon belül teljesítendő - felújítását, átalakítását a 43. § (5) és (5c) bekezdésében meghatározott célok érdekében és korlátok között. A hatóság a döntést azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja, ha kiemelten közérdekű beruházásnak a szomszédos ingatlanon való megvalósításával összefüggésben kerül sor a felújítás, illetve átalakítás elrendelésére, és a végrehajtás késedelme a kiemelten közérdekű beruházás megvalósítását akadályozza vagy késlelteti.

☞ (2)⁸ A hatóság

☞ **a)** az (1) bekezdés **a)**-**c)** pontjában meghatározott kötelezettségek teljesítésére a tulajdonost, a tulajdonosi joggyakorlót, a vagyonkezelőt, a társasházat, továbbá a használót vagy az építtetőt, és a kivitelezőt,

☞ **b)**⁹ az (1) bekezdés **d)** és **e)** pontjában meghatározott kötelezettségek teljesítésére a tulajdonost, a tulajdonosi joggyakorlót, a vagyonkezelőt, illetve a társasházat kötelezheti.

☞ (3)¹⁰ Amennyiben a kötelezett az (1) bekezdés **a)**-**c)** pontja szerinti hatósági kötelezésben foglaltaknak nem tesz eleget és ezzel a védett kulturális örökség veszélybe kerül, a hatóság örökségvédelmi bírság kiszabásáról intézkedik és

1 A korábbi alcímmel együtt hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) d). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.
2 Megállapította: 2012. évi LXI. törvény 20. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 37. § l).
3 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 60. § (1). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § k).
4 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 60. § (1). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § k), 2020. évi CLXVIII. törvény 61. §.
5 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 60. § (1). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 53., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § h).
6 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 9. § (1). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.
7 Beiktatta: 2020. évi XXX. törvény 15. § (1). Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 59. § a).
8 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 9. § (2). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.
9 Módosította: 2020. évi XXX. törvény 15. § (3) a).
10 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 29. §. Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2017. évi XCIX. törvény 14. § g).

a)¹ a munkákat a kötelezett helyett annak költségére és felelősségére elvégeztetheti, más érdekelt, különösen tulajdonostárs erre irányuló kérelme esetén akként is, hogy a munkálatok költségének előlegezésére feljogosítja az érdekeltet;

b) kezdeményezheti ingatlan esetében az állami tulajdonba vételt (vásárlással vagy szükség szerint kisajátítással);

c) elrendelheti a védetté nyilvánított kulturális javak közgyűjteményben történő ideiglenes elhelyezését; vagy

d) kezdeményezheti a vagyionkezelői szerződés felülvizsgálatát, illetve a használati jog megszüntetését.

☞ (3a)² Ha a kötelezett az (1) bekezdés d) és e) pontja szerinti hatósági kötelezésben foglaltaknak nem tesz eleget, a hatóság³

☞ a) településkép-védelmi bírság kiszabásáról intézkedik, valamint

☞ b) a munkákat a kötelezett helyett annak költségére és felelősségére elvégeztetheti, más érdekelt, különösen tulajdonostárs erre irányuló kérelme esetén akként is, hogy a munkálatok költségének előlegezésére feljogosítja az érdekeltet.

☞ (3b)⁴ Az (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott kötelezettségek megszegése esetén közigazgatási szankcióként figyelmeztetés nem alkalmazható.

☞ (4)⁵ A végleges és végrehajtható határozatban megállapított (3) bekezdés a) pontja és a (3a) bekezdés b) pontja szerinti követelés biztosítékaul a Magyar Államot a védett kulturális örökségi elemen jelzálogjog, valamint annak fennállásáig terhelési tilalom illeti meg.

(5)⁶ A hatóság által elvégeztetett munka költsége adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül és adók módjára kell behajtani.

(6)⁷ A (4) bekezdés szerinti határozatával a hatóság megkeresi

a) az ingatlanügyi hatóságot a jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése,

b) az illetékes állami adóhatóságot - amennyiben a kötelezettség teljesítése határidőre nem történt meg - a követelés végrehajtása iránt.

(7)⁸ A követelés kielégítése vagy megszűnése esetén a hatóság 15 napon belül megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bejegyzett jog és a feljegyzett tény törlése iránt.

(8)⁹ Abban az esetben, ha a (4) bekezdés szerinti jelzálogjogot olyan ingatlanra kell bejegyezni és a terhelési tilalom tényét feljegyezni, amelyre a 74. § (1) bekezdése szerinti jogi jelleg az ingatlan-nyilvántartásban ezt megelőzően még nem került feljegyzésre, az eljáró hatóság köteles a jogi jelleg ingatlan-nyilvántartási feljegyeztetéséről gondoskodni. A jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom tényének feljegyzése csak a jogi jelleg feljegyzését követően kezdeményezhető.

68. § (1)¹⁰ A hatóság kulturális örökségvédelmi érdekből elrendelheti:

a)¹¹ a védetté nyilvánított kulturális örökséghez tartozó javak felülvizsgálatát, felújítását, helyreállítását;

b)¹² olyan munkálatok elvégzését, amelyek a védetté nyilvánított kulturális örökség történeti állapotának vagy korábbi történeti állapota meghatározott elemeinek feltárására, helyreállítására és bemutatására irányulnak.

1 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 25. § (1). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

2 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 9. § (3). Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

3 Módosította: 2020. évi XXX. törvény 15. § (3) b).

4 Beiktatta: 2020. évi CLXVIII. törvény 60. § (1). Hatályos: 2021. I. 1-től.

5 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 25. § (2). Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § h), 2017. évi L. törvény 203. § 11.

6 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2016. évi XCII. törvény 35. § 55.

7 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 25. § (3). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

8 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 25. § (3). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

9 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 25. § (3). Hatályos: 2016. VII. 10-től.

10 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c), 2012. évi LXI. törvény 21. § (1), 2016. évi XCII. törvény 37. § m).

11 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § m).

12 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § n), 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) e).

(2)¹ A hatóságot terheli az (1) bekezdés alapján elrendelt munkálatok örökségvédelmi többletköltsége.

A tűrés kötelezettség

69. § (1)² A védett kulturális örökség tulajdonosa, vagyonkezelője, használója tűrni köteles a hatóság által elrendelt, engedélyezett vagy tudomásul vett munkálatokat és a mentő feltárást.

(2) Az elrendelt munkák csak a feltétlenül szükséges mértékben akadályozhatják tartósan a kulturális örökséghez tartozó javak rendeltetésszerű használatát.

70. § A kulturális örökség állapotának megőrzése érdekében az állagvédelemhez szükséges átlagos mértéket meg nem haladó jogszerűen előírt korlátozás, tilalom vagy kötelezés kártalanítási igényt nem keletkeztet.

Nyilvántartások

71. §³ (1)⁴ A hatóság vezeti

a) a régészeti lelőhelyek,

b) a régészeti feltárási engedélyek és a feltárási dokumentációk,

c) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek,

 d)⁵ a műemlékek, a műemléki jelentőségű területek, a műemléki környezetek és a történeti tájak,

e)⁶ a világörökségi és a világörökségi várományos helyszínek és területek központi, közhiteles nyilvántartását, amely tartalmazza az a)-e) pontban meghatározottakkal összefüggő adatokat.

(1a)⁷ A 71. § (1) bekezdés a), c)-e) pontok szerinti nyilvántartáshoz szükséges állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis adatait, a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszernek a 71. § (1) bekezdés a), c)-e) pontok szerinti nyilvántartáshoz szükséges adattartalmú felszínborítási réteget, a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóit, valamint az ország 1:10000 digitális szintvonalrajzát és domborzatmodelljét (DDM-5), a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv térítésmentesen biztosítja.

 (2)⁸ A hatóság központi nyilvántartást vezet

a) a védetté nyilvánított kulturális javakról,

b) a kiviteli engedélyekről és igazolásokról,

c) a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javakról,

d)⁹ a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 2001. évi LXXX. törvény 2. § 1. pontjában meghatározott, Magyarország területéről jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javakról,

e) a kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló tanúsítványokról,

f) az ideiglenesen védetté nyilvánított kulturális javakról,

g) a nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményekről,

h) a közérdekű kulturális értékekről,

i) azokról a kulturális javakról, amelyek védeltségét megszüntették,

j) a védetté nyilvánításra javasolt kulturális javakról,

1 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

2 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 61. §. Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 16.

3 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 23. §. Hatályos: 2013. I. 1-től.

4 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 62. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) e).

5 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 6. § (1). Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § l).

6 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 56.

7 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 6. § (2). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

8 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 21. §. Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § m), 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) e).

9 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 53. §. Hatályos: 2021. XII. 22-től.

k)¹ a 64/A. § szerint a kulturális javak körébe sorolt kulturális javakról, valamint
l) jogszabályban meghatározott egyéb adatokról.

72. § (1)² A 71. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) és f) pontja szerinti nyilvántartás a védettség fennállására vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül, mely tanúsítja a védettség létrejöttének, fennállásának vagy megszűntetésének tényét. A kulturális örökség védelme érdekében a hatóság a nyilvántartás egyes adataihoz való hozzáférést - az (1a) bekezdésben meghatározott kivételekkel - jogszabály alapján korlátozhatja.

☞ (1a)³ A 71. § (1) bekezdés a) és c)-d) pontja esetében a védettség tényére vonatkozó adatokhoz való hozzáférés nem korlátozható. A védettség tényére vonatkozó adatot nyilvánosan elérhető elektronikus felületen hozzáférhetővé kell tenni.

(2) A nyilvántartás a kulturális örökség elemeinek azonosításához szükséges adatokat és tényeket tartalmazza.

(3)⁴ A hatóság a nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával csak államigazgatási szervet vagy kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezetet bízhat meg.

(4)⁵ A hatósági nyilvántartásból történő adatszolgáltatásért - a kulturális javakra és a védettség tényére vonatkozó adatszolgáltatás kivételével - igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

(5)⁶ A (4) bekezdés szerinti igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól mentességet kap a világörökségi gondnokság, valamint a nyilvántartási adatokat jogszabályban meghatározott feladatellátásához igénylő, feltárássra jogosult intézmény vagy a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv, amely ezt az adatszolgáltatás iránti kérelmében igazolja.

(6)⁷ A 71. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kulturális javak körébe tartozó tartozékok, alkotórészek esetében a védettség tényének ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése iránt a hatóság intézkedik.

73. §⁸ (1) A védettség nyilvántartott kulturális javak esetében a nyilvántartás tartalmazza:

a) a tárgy részletes leírását, valamint az azonosítását lehetővé tévő egyéb adatokat;

b) a tárgy tulajdonosának és birtokosának természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét;

c) a tulajdonszerzés idejét és módját;

d) a tárgy - állandó, illetve ideiglenes - őrzési helyét;

e) a jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

(2) A jogellenesen eltulajdonított kulturális javak esetében a nyilvántartás tartalmazza:

a) a tárgy részletes leírását, valamint az azonosítását lehetővé tévő egyéb adatokat;

b) a tárgy tulajdonosának és birtokosának természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét;

c) a cselekmény elkövetésének az idejét és helyét;

d) az eljáró szerv nevét és ügyszámát.

1 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 17.

2 Megállapította: 2013. évi LXXXIV. törvény 43. § (2). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 57., 2017. évi L. törvény 203. § 18., 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 13.

3 Beiktatta: 2012. évi CXCI. törvény 24. §. Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 19., 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 14.

4 Megállapította: 2010. évi CLVII. törvény 17. §. Hatályos: 2010. XII. 23-tól. Lásd: 2010. évi CLVII. törvény 30. § (1)-(2).

5 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 54. §. Hatályos: 2021. XII. 22-től.

6 Beiktatta: 2017. évi L. törvény 202. § (5). Hatályos: 2018. I. 1-től.

7 Beiktatta: 2021. évi C. törvény 99. §. Hatályos: 2021. VI. 29-től.

8 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 7. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

74. §¹ (1)² A 11. § szerinti nyilvántartott régészeti lelőhely, a 15. §-ban meghatározott védett régészeti lelőhellyé, régészeti védőövezetté és a 29. § (1) bekezdése szerinti műemlékké nyilvánítás tényét, a műemléki jelentőségű területet, a műemléki környezetet és a történeti tájat, mint jogi jellegű az ingatlan-nyilvántartásban fel kell jegyezni.

(2)³ Az (1) bekezdésben meghatározott jogi jelleg feljegyzése iránt az ezt megállapító végleges döntésével a hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(3) A feljegyzés elmaradása a védettség fennállásának tényét nem érinti.

(4)⁴ Ha az (1) bekezdés szerinti védettség feltétele már nem áll fenn, a hatóság végleges döntésével megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a jogi jelleg ingatlan-nyilvántartásból történő törlése céljából.

74/A. §⁵

74/B. §⁶

74/C. §⁷ (1)⁸ Ha a településrendezési tervvel érintett ingatlan a hatályos településrendezési tervben megállapítottakhoz képest utóbb védetté válik, vagy a védettsége megszűnik, úgy a védettség keletkezésétől vagy a védettség megszűnésétől számított 6 hónapon belül a helyi építési szabályzatban a 71. § (1) bekezdése szerinti központi, közhiteles nyilvántartás tartalmának megfelelő változtatásokat át kell vezetni.

(2)⁹ Az (1) bekezdésben meghatározott változás átvezetése iránt az ezt megállapító végleges határozatával vagy végzéssel a hatóság megkeresi az illetékes települési önkormányzatot.

A hatósági eljárások szabályai

75. §¹⁰ Az ügyintézési határidő kulturális javak védetté nyilvánítása vagy védettségének megszüntetése iránti eljárásban száz nap.

75/A. §¹¹ (1)¹² Ha jogszabály az örökségvédelemmel kapcsolatos szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a szakértőnek az igénybevételéhez fűződnek, aki büntetlen előéletű, nem áll az örökségvédelemmel kapcsolatos szakterületen végezhető tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, rendelkezik a jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(1a)¹³ Szakértőként a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv vehető igénybe.

(2)-(4)¹⁴

75/B. §¹⁵ (1) Összevont örökségvédelmi engedélyezési eljárás folytatható le a 65. § (1) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatáson túl a kulturális örökségvédelmi követelmények előzetes meghatározása érdekében jogszabályban meghatározottak szerint.

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 63. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Módosította: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § m).

3 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 58., 2017. évi L. törvény 203. § 11.

4 Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 59., 2017. évi L. törvény 203. § 11.

5 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § n). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

6 Hatályon kívül helyezte: 2016. évi XCII. törvény 37. § o). Hatálytalan: 2016. VII. 10-től.

7 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 26. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

8 Módosította: 2021. évi XXXIX. törvény 38. § b).

9 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 11.

10 Megállapította: 2015. évi CLXXXVI. törvény 77. §. Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 20.

11 Beiktatta: 2009. évi LVI. törvény 256. § (3). Hatályos: 2009. X. 1-től. Ezt követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

12 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 26. §. Módosította: 2014. évi CVI. törvény 80. § n).

13 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 8. §. Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 17.

14 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) f). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

15 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 66. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

(2) Egybefoglalt örökségvédelmi engedélyezési eljárás folytatható le egymással összefüggő, de eltérő tárgyú örökségvédelmi tevékenységek esetében jogszabályban meghatározottak szerint.

☞ **75/C. §¹** A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos örökségvédelmi hatósági eljárásokban az eljáró hatóság az eljárást elektronikus ügyintézés keretében folytatja le, az ügyfél elektronikus úton tart kapcsolatot az eljáró hatósággal.

A kulturális örökség elemeinek hozzáférhetővé tétele²

76. § (1)³ A védett kulturális örökség tulajdonosai kötelesek a hatóságnak - előzetes egyeztetés alapján - lehetővé tenni az örökség egészének vagy meghatározott részének tanulmányozását, megtekintését, dokumentálását.

☞ **(2)⁴** Indokolt esetben, valamint a központi költségvetési, helyi önkormányzati, nemzetközi, vagy európai uniós forrás felhasználásával megvalósuló helyreállítás esetén a műemlékek és a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek nagyközönség által történő látogatásának időpontjáról és módjáról a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) és a hatóság megállapodást köt. A látogatás a tulajdonost (vagyonkezelőt, használót) az ingatlan rendeltetésszerű használatában vagy méltánylást érdemlő életviszonyaiban nem zavarhatja, kárt nem okozhat.

77. § (1)⁵ Régészeti parkot, illetve régészeti bemutatóhelyet csak régészeti emlékek bemutatására lehet létesíteni.

(2) A régészeti parkok és bemutatóhelyek működésére vonatkozóan a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény muzeális intézményekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

78. §⁶ A hatóság élet-, illetve vagyonbiztonság, továbbá a védett érték megóvása érdekében megtilthatja, korlátozhatja, vagy előzetes engedélyhez kötheti a látogatást, megtekintést.

79. §⁷ A védetté nyilvánított kulturális javakat hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság és a kutatás számára. Ennek érdekében a hatóság kötelezheti a tulajdonost, hogy a védetté nyilvánított javakat kiállítás, illetve tudományos kutatás céljára közgyűjtemények számára rendelkezésre bocsássa. A tulajdonos érdekeinek figyelembevételével a kulturális javak átadásának időpontjáról, időtartamáról és feltételeiről a közgyűjtemény a tulajdonossal megállapodást köt.

80. § A kulturális örökség hozzáférhetővé tételénél törekedni kell a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének megvalósítására.

Az örökségvédelem pénzügyi eszközeinek felhasználása

80/A. §⁸ (1) Az örökségvédelem pénzügyi eszközei lehetnek különösen:

a)⁹ a központi költségvetés örökségvédelmi és településkép-védelmi célokat szolgáló előirányzatai;

b) a helyi önkormányzatok örökségvédelmi célokra fordított pénzeszközei;

c)¹⁰

1 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 55. §. Hatályos: 2022. I. 1-től.

2 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § q).

3 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § r), 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

4 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 67. §. Módosította: 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) f).

5 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 34. §. Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni.

6 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

7 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

8 Beiktatta: 2005. évi LXXXIX. törvény 35. §. Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni.

9 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 10. §. Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 2011. évi CLXVI. törvény 84. § 29. Hatálytalan: 2012. I. 1-től.

- d) egyéb pénzügyi eszközök, így
da) adókedvezmények,
db) illetékkedvezmények,
dc)¹ kedvezményes kamatozású felújítási hitelek,
dd)² érdekelttség növelő támogatások.

(2)³ Az (1) bekezdés d) pont da), db), dc) és dd) alpontja szerinti kedvezmények mindenkorai mértékéről, érvényesítésük feltételeiről és módjáról külön törvények rendelkeznek.

81. §⁴ A kulturális örökség védelmével kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket a miniszter által felügyelt és más érintett költségvetési fejezeten belül az alábbi feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni:⁵

a)⁶ a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek állagvédelme, a mentő feltárások támogatása;

b)⁷ a kulturális örökség védett elemei tulajdonosának (vagyonkezelőjének, használójának) támogatása;

c)⁸ a hatósági feladatok ellátásával kapcsolatos kötelezettségek és a hatósági intézkedések teljesítésének fedezete, valamint a hatóság által a tulajdonosok helyett elvégzett munkák költségeinek megelőlegezése;

d) kisajátítás;

e) állami elővásárlás;

f) kártalanítás;

g) a régészeti emlék vagy lelet felfedezőjének jutalmazása;

h)⁹ a műemlékek, kiemelten a veszélyeztetett műemlékek állagmegóvásának, helyreállításának vagy jókarbantartásának támogatása;

i)¹⁰ a műemlékek fennmaradását és méltó hasznosítását is szolgáló helyi önkormányzati fejlesztési programok támogatása;

j)¹¹ az örökségvédelmi többletköltség;

k)¹² a határon túli magyar vonatkozású kulturális örökséggel kapcsolatos feladatok;

l)¹³ nyilvántartási feladatok;

m)¹⁴ a 21. § (1) bekezdés a) pontja alapján végzett próbafeltárások finanszírozása;

n) örökségvédelmi érdekű tudományos kutatási feladatok ellátására és szervezésére;

o) örökségvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztési és képzési feladatok ellátására;

p)¹⁵ e törvényben meghatározott egyéb örökségvédelmi feladatok, beleértve a szabályozási tervek 39. § (2) bekezdése szerinti módosításának költségeit.

Örökségvédelmi bíróság

1 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 68. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 68. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

3 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 68. § (2). Hatályos: 2015. I. 1-től.

4 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 124. § (1) m), 170. § (8) d).

5 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 36. § (1). Módosította: 2007. évi CVI. törvény 58. § (1) j).

6 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (1). Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 36. § (1). Módosította: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) g).

8 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (2). Hatályos: 2015. I. 1-től.

9 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 60.

10 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Hatályos: 2015. I. 1-től.

11 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Hatályos: 2015. I. 1-től.

12 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Hatályos: 2015. I. 1-től.

13 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Hatályos: 2015. I. 1-től.

14 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 69. § (3). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 37. § p).

15 Beiktatta: 2005. évi LXXXIX. törvény 36. § (3). Módosította: 2011. évi LXXVII. törvény 16. § (1).

82. § (1)¹ Örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely)

a)² az e törvényben vagy más jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély vagy tudomásulvétel nélkül vagy attól eltérő módon végzi, b)³ a 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a kiemelt nemzeti emlékhely és annak településkép-védelmi környezete területén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül vagy az előzetes hozzájárulásban meghatározottaktól eltérő módon végzi,

c) a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint

d) a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti,

 e)⁴ régészeti feltárást feltárási jogosultság vagy műemléki területen szakértői tevékenységet szakértői jogosultság nélkül végez, vagy szakértői jogosultsággal rendelkező személy - a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint - szakszerűtlen, illetve szándékosan vagy súlyos gondatlanságból valótlan tartalmú szakvéleményt, dokumentációt készít,

f)⁵ nyilvántartott régészeti lelőhelyen a hatóság engedélye vagy nyilatkozata nélkül beruházást valósít meg,

g)⁶ kulturális javakon az e törvényben vagy más jogszabályban tiltott tevékenységet végez,

h)⁷ az e törvényben vagy más jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet a kulturális javakon engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi.

(1a)⁸ Az (1) bekezdés a)-c) és e)-h) pontjában meghatározott szabályszegések miatt közigazgatási szankcióként figyelmeztetés nem alkalmazható.

(1b)⁹ Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott tevékenység folytatásától történő eltiltás időtartama - a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben foglaltaktól eltérően - a döntés véglegessé válásától számított 5 évnél hosszabb időre nem szólhat.

(2)¹⁰ Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt

a) bejelentési kötelezettségének, vagy

b) árverési hirdetményben a védettség tényéről szóló tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget.

(3)¹¹ A bírságot a hatóság szabja ki.

(4)¹² A bírság összegének megállapításánál a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben meghatározott mérlegelési szempontok mellett a hatóság figyelembe veszi a kulturális örökség elemének történeti, eszmei jelentőségét és egyediségét is.

83. §¹³ A bírság kiszabásának nincs helye,

1 Megállapította: 2014. évi XIV. törvény 85. § (13). Hatályos: 2014. III. 4-től.

2 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 70. § (1). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 61.

3 Módosította: 2017. évi XCIX. törvény 14. § e).

4 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 70. § (2). Módosította: 2016. évi XCII. törvény 35. § 62., 2020. évi LXXXIX. törvény 15. § o).

5 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 28. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

6 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 10. § (1). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

7 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 10. § (1). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

8 Beiktatta: 2020. évi CLXVIII. törvény 60. § (2). Hatályos: 2021. I. 1-től.

9 Beiktatta: 2020. évi CLXVIII. törvény 60. § (2). Hatályos: 2021. I. 1-től.

10 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 10. § (2). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

11 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

12 Megállapította: 2020. évi CLXVIII. törvény 60. § (3). Hatályos: 2021. I. 1-től.

13 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 45. § e).

a)¹ ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a hatóság tudomására jutásától számítva egy év, vagy

b)² ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a befejezésétől tíz év eltelt.

84. §³ (1)⁴ Az örökségvédelmi bírságból eredő végleges és végrehajtható határozatban megállapított követelés biztosítékaul a Magyar Államot a védett kulturális örökségi elemen jelzálogjog, valamint annak fennállásáig terhelési tilalom illeti meg.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határozatával a hatóság megkeresi

a) az ingatlanügyi hatóságot az (1) bekezdésben meghatározott jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése,

b) az illetékes állami adóhatóságot – amennyiben a kötelezettség teljesítése határidőre nem történt meg – a követelés végrehajtása iránt.

(3) A követelés kielégítése vagy megszűnése esetén a hatóság 15 napon belül megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bejegyzett jog és a feljegyzett tény törlése iránt.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott jelzálogjog bejegyzése és terhelési tilalom tényének feljegyzése iránt a 67. § (8) bekezdésének alkalmazásával kell feljegyezni.

85. § A bírságotra vonatkozó részletes szabályokat, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat és a bírság legmagasabb összegét a Kormány rendeletben határozza meg.

Örökségvédelmi hatástanulmány⁵

 85/A. §⁶ (1)⁷ Örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során. Ha a településfejlesztési terv készítésekor nem készült, vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell készíteni. Nem kell örökségvédelmi hatástanulmányt készíteni, ha az Étv. 8. § (2) bekezdése szerinti véleményezési eljárásban az illetékes államigazgatási szerv véleménye szerint a rendezés alá vont terület örökségvédelmi szempontból nem érintett.

(2)⁸ Az örökségvédelmi hatástanulmányban megfogalmazott értékvédelmi terv szerint kell meghatározni az örökségvédelemmel érintett területekre vonatkozó településfejlesztési és településrendezési terveket.

(3) A hatóság örökségvédelmi hatástanulmány készítését írhatja elő jogszabályban meghatározott esetekben.

Elővásárlási jog

 86. § (1)⁹ A kulturális örökség védetté nyilvánított elemeire a Magyar Államot a 37-40. § kivételével elővásárlási jog illeti meg

1 Módosította: 2006. évi CIX. törvény 133. § c).

2 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § sz).

3 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 29. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

4 Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 11.

5 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 71. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

6 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 71. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

7 Módosította: 2021. évi XXXIX. törvény 38. § c).

8 Módosította: 2021. évi XXXIX. törvény 38. § d).

9 Megállapította: 2005. évi LXXXIX. törvény 38. § (1). Hatályos: 2006. I. 1-től. Ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni.

☞ *a*)¹ kiemelten védett műemlék ingatlan esetében, valamint az 1998. január 1-je előtt műemlék, műemlék jellegű, városképi jelentőségű kategóriában védettséget szerző védett műemlék ingatlanok esetében e törvény erejénél fogva; az 1998. január 1-jétől védettséget szerzett védett műemlék ingatlanok esetében akkor, ha ezt a védetté nyilvánító vagy a védettséget módosító rendelet kimondja,

☞ *b*) védetté nyilvánított kulturális javak ellenérték mellett történő tulajdonát ruházása esetében,

☞ *c*)² védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen fekvő ingatlan esetében akkor, ha ezt a védetté nyilvánító vagy a védettséget módosító rendelet kimondja.

☞ (1a)³ A nemzeti emlékhely részét képező ingatlanra a Magyar Államot elővásárlási jog illeti meg. A Magyar Államot nem illeti meg elővásárlási jog, ha az ingatlan tulajdonjogát egyházi jogi személy az érintett egyház belső egyházi jogi személyére ruhazza át.

(2)⁴ Az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében a hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(3)⁵ A Magyar Állam elővásárlási jogát

☞ *a*) ingatlanok esetében a kormányrendeletben kijelölt örökségvédelmi szerv,

b) védetté nyilvánított kulturális javak tekintetében a kormányrendeletben kijelölt szerv gyakorolja.

☞ (4)⁶ Az (1) bekezdés *a*) pontja szerinti ingatlanokon első helyen az államot, második helyen az ingatlanon közfeladatot ellátó önkormányzatot - fővárosban lévő ingatlan esetén a fővárosi és kerületi önkormányzatot megegyezésük szerint - elővásárlási jog illeti meg. A jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség működését biztosító, illetve hitéleti, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi, továbbá kulturális célú, egyházi használatban lévő műemlék épület esetében az önkormányzat helyett második helyen a használót illeti meg e jog.

☞ **87. §**⁷ (1) A kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel szomszédos ingatlanok tekintetében a Magyar Államot - más jogosultakat megelőzően - elővásárlási jog illeti meg.

☞ (2)⁸ Az (1) bekezdésben meghatározott elővásárlási jog kiterjed a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel közös határral rendelkező - közterületnek nem minősülő - földrészletre, az azon fekvő építményre, társasház esetén valamennyi albetétre.

☞ (3) Az (1) bekezdésben meghatározott elővásárlási jogot a kormányrendeletben kijelölt örökségvédelmi szerv gyakorolja.

☞ (4) A (3) bekezdés szerint kijelölt szerv az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

88. §⁹

IV. Rész

1 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 57. § (1). Hatályos: 2021. XII. 22-től.

2 Beiktatta: 2022. évi XLVIII. törvény 19. §. Hatályos: 2023. I. 1-től.

3 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 12. §. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

4 Módosította: 2009. évi LVI. törvény 257. §, 2014. évi CVI. törvény 80. § o), 2016. évi XCII. törvény 36. § (2) g).

5 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 9. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

6 Megállapította: 2021. évi CXLVI. törvény 57. § (2). Módosította: 2022. évi XLVIII. törvény 20. §.

7 Megállapította: 2020. évi CXLVIII. törvény 11. §. Hatályos: 2020. XII. 19-től.

8 Módosította: 2021. évi CXLVI. törvény 58. § 18.

9 Hatályon kívül helyezte: 2009. évi CVIII. törvény 21. § (5). A korábbi alcímet hatályon kívül helyezte: 2013. évi CCXVII. törvény 28. § h). Hatálytalan: 2014. I. 12-től.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatálybalépés

89. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése után indított eljárásokra kell alkalmazni.

(2) A *melléklet* e törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

90. § Az e törvény hatálybalépése előtt védetté nyilvánított műemlékek és műemléki jelentőségű területek környezete a törvény alapján műemléki környezetnek minősül, kivéve, ha azt a korábbi védetté nyilvánító döntés más területnagyságra állapította meg.

91. §¹ E törvény nem érinti a kulturális örökség elemeinek a korábbi jogszabályok alapján megállapított védettségét.

92. §²

92/A. §³ (1) A 2020. augusztus 31-én I. kategóriába sorolt műemlékek e törvény erejénél fogva 2020. szeptember 1-jével kiemelten védett műemlékké, a II. kategóriába sorolt műemlékek, valamint a nyilvántartott műemléki értékek e törvény erejénél fogva védett műemlékké válnak.

(2) A 2020. szeptember 1-jével védett műemlék kategóriába került műemlékeket

a) a 29. § (2) bekezdése alapján, vagy

b) a hatósággal előzetesen egyeztetett, a műemlék tulajdonosa megbízásából a 75/A. §-a szerinti szakértő által elkészített értékmeghatározó szakértői vizsgálat hatóság által történő kiértékelését követően a védettséget kimondó rendelet módosításáig vagy a műemléki védelem megszüntetéséig a 2020. augusztus 31-én fennálló jogi védelem illeti meg.

(3) A (2) bekezdés szerinti értékmeghatározó szakértői vizsgálatnak a hatóság által kiértékelte és elfogadott eredménye alapján a 2020. szeptember 1-jén védett műemlékké nyilvánított műemlék

a) kiemelten védett műemlékként nyilvántartásba vehető,

b) védett műemlékként nyilvántartásba vehető, megjelölve a védelem alapját képező nevesített műemléki értékeket, vagy

c) védettségének megszüntetését a hatóság kezdeményezheti.

(4) A 2020. szeptember 1-jével kiemelten védett műemlék kategóriába került műemlékek esetében indokolt esetben van lehetőség a (2) bekezdés szerinti értékmeghatározó szakértői vizsgálatra azzal, hogy annak eredménye alapján a műemlék kiemelten védett kategóriában marad, vagy a műemlék vonatkozásában a (3) bekezdés *b)* pontját alkalmazzák.

(5) Az 1945-ben vagy azt követően tervezett és megépült műemléki értékek tekintetében az értékmeghatározó szakértői vizsgálatot úgy kell elkészíteni, hogy azt a hatóság 2021. augusztus 31-ig ki tudja értékelni.

(6) Ha a műemléki védettség megszüntetésével egyidejűleg értékvizsgálati dokumentáció alapján került sor a nyilvántartott műemléki érték jelleg megállapítására, értékmeghatározó szakértői vizsgálat nélkül alkalmazhatók a (3) bekezdés *b)* pontjában foglaltak.

(7)⁴

1 Módosította: 2005. évi LXXXIX. törvény 42. § u).

2 Hatályon kívül helyezte: 2020. évi LXXXIX. törvény 16. § n). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.

3 Megállapította: 2020. évi LXXXIX. törvény 12. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVI. törvény 59. § c). Hatálytalan: 2021. XII. 22-től.

92/B. §¹ E törvénynek az egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi CCXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 61/I-61/K. §-át a Módtv. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

92/C. §² E törvénynek az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2014. évi XIV. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv2.) megállapított rendelkezéseit - e törvénynek a Módtv2.-vel megállapított 82. §-a kivételével - a Módtv2. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, ideértve az olyan engedélyezési vagy bejelentési eljárást is, amelynél a Módtv2. hatálybalépésekor az engedélyt a hatóság még nem adta ki, vagy bejelentéshez kötött tevékenység esetén a bejelentőt hatóság még nem vette nyilvántartásba.

92/D. §³ (1) E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő törvények módosításáról szóló 2014. évi CVI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv3.) megállapított rendelkezéseit - a (2)-(5) bekezdésben foglaltak kivételével - a 2015. január 1-jét követően indult eljárásokban és megkötött szerződésekre kell alkalmazni.

(2) Az előzetes régészeti dokumentáció készítésével kapcsolatban 2015. január 1-jét megelőzően megkötött szerződések átruházásáról a felek megállapodásban rendelkeznek.

(3) A 2015. január 1-je előtt a nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó szerződést a költségek tekintetében a szerződő felek 2015. március 31-ig a Módtv3.-mal megállapított 23/F. § (8)-(9) bekezdése szerint módosíthatják, amennyiben az egyéb szabályba nem ütközik.

(4) A 2015. január 1-je előtt a nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző régészeti feltáráshoz vonatkozóan megkötött szerződésekre és azok módosítására - a (3) bekezdés kivételével - a szerződéskötés időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(5) A régészeti feladatellátás tekintetében a 2014. december 31-én hatályos előírásokat kell alkalmazni, ha 2015. január 1-jét követően nem lehet akkreditált intézményt vagy akkreditált szervezetet bevonni a régészeti feladatellátásba.

92/E. §⁴ Az egyes törvények kiemelt nemzeti emlékhellyel összefüggő módosításáról szóló 2017. évi XCIX. törvénnyel megállapított 61/B. § (3) bekezdésre és 61/C. §-ra figyelemmel

a) az Nvtv. 13. § (3) bekezdése és az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 36. § (1) bekezdése alapján a budapesti Kossuth Lajos tér rekonstrukciójáról szóló 61/2011. (VII. 13.) OGY határozat szerint megvalósított beruházás keretében létrejött és a Magyar Állam tulajdonába került

aa) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 23. § (4) bekezdés 1., 9. és 10. pontjában meghatározott önkormányzati feladatok ellátásához szükséges ingó vagyonelemek, valamint

ab) az Möt. 23. § (5) bekezdés 1. pontjában meghatározott önkormányzati feladatok ellátásához szükséges ingó vagyonelemek ingyenesen, nyilvántartási értéken, a c) pont szerinti szerződésben meghatározottak szerint Budapest Főváros Önkormányzata, illetve Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata (a továbbiakban: belvárosi önkormányzat) tulajdonába kerülnek;

b) az a) pont szerinti tulajdonátruházással érintett ingó vagyonelemek e törvény alapján az azokat hordozó ingatlanoktól elkülönült, önálló tulajdonjoggal rendelkező, forgalomképes ingó vagyonelemnek minősülnek;

1 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 23. §. Hatályos: 2013. XII. 14-től.

2 Beiktatta: 2014. évi XIV. törvény 85. § (14). Hatályos: 2014. III. 4-től.

3 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 74. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

4 Megállapította: 2017. évi XCIX. törvény 11. §. Hatályos: 2017. IX. 1-től.

c) az a) pont szerinti tulajdonátruházásokról, ezen belül különösen a Budapest Főváros Önkormányzata és a belvárosi önkormányzat tulajdonába kerülő vagyonelemekről egyrésztől Budapest Főváros Önkormányzata és a belvárosi önkormányzat, másrésztől az állam nevében a tulajdonosi joggyakorló - az Országgyűlés Hivatala közreműködésével - szerződést kötnek;

d) az Nvtv. 14. § (1) bekezdése alapján a Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonában álló, a Budapest V. kerület, Kossuth Lajos téren felállított Nagyatádi Szabó István portrészobor, Kaszás legény díszítoszobor, Agronómuslány díszítoszobor, valamint a Budapest V. kerület, Vértanúk terén felállított Nagy Imre szobor fenntartása, valamint a méltó megemlékezések feltételeinek biztosítása mint örökségvédelmi állami feladatok ellátása érdekében - 2017. szeptember 1-jén e törvény erejénél fogva ingyenesen, nyilvántartási értéken a Magyar Állam tulajdonába kerül;

e) az Nvtv. 13. § (3) bekezdése alapján az a) pont szerinti rekonstrukció megkezdése előtt a Budapest V. kerület, Kossuth Lajos téren felállított, állami tulajdonú, „A Forradalom Lángja” emlékmű az Mőtv. 23. § (5) bekezdés 1. pontjában meghatározott önkormányzati feladatok ellátása érdekében 2017. szeptember 1-jén e törvény erejénél fogva ingyenesen, nyilvántartási értéken Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonába kerül.

92/F. §¹ E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.4.) megállapított 24., 27/A., 28/A., 29., 64., 71., 72., 74., 74/C., 76. §-át a Módtv.4. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

92/G. §² E törvénynek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi L. törvénnyel (a továbbiakban: Ákr.-Kp. Módtv.) megállapított rendelkezéseit az Ákr.-Kp. Módtv. hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

 92/H. §³ (1)⁴ A vármegyei hatókörű városi múzeumoknak, a Budapesti Történeti Múzeumnak, valamint az MNM KK-nak - amennyiben a feladat ellátására szerződéssel nem rendelkeznek, vagy a feladat esetleges jogutódlását követően ilyen tárgyú kötelezettségvállalással várhatóan nem fognak rendelkezni - közbeszerzési eljárást kell kiírni a 23. § (2) bekezdés, valamint a 23/C. § (8) bekezdése szerinti, a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka biztosítása érdekében.

(2) E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv5.) megállapított 22. § (2)-(2b) és (8) bekezdését, 23. § (2) és (2a) bekezdését, 23/C. § (6)-(8) bekezdését és 23/E. § (1)-(6) bekezdését az (1) bekezdésben meghatározott közbeszerzési eljárások lefolytatása után indult eljárásokban és megkötött szerződésekre kell alkalmazni.

92/I. §⁵ A 92/H. § (1) bekezdése szerinti közbeszerzési eljárások eredményhirdetését megelőzően indult eljárásokban és megkötött szerződések tekintetében e törvénynek a Módtv5. hatályba lépését megelőzően hatályos előírásait kell alkalmazni azzal, hogy a jogutódlás tekintetében érintett szervezetek a jogelődnél fennálló kötelezettségvállalásokat a továbbiakban is kötelesek fenntartani.

92/J. §⁶ E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításáról szóló 2019. évi XVIII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv6.) megállapított 23/G. §-át a Módtv6. hatálybalépése után indult eljárásokban kell alkalmazni.

1 Beiktatta: 2016. évi XCII. törvény 33. §. Hatályos: 2016. VII. 10-től.

2 Beiktatta: 2017. évi L. törvény 202. § (6). Hatályos: 2018. I. 1-től.

3 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 10. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

4 Módosította: 2022. évi XXII. törvény 85. §, 2024. évi XIII. törvény 18. § g).

5 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 10. §. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

6 Beiktatta: 2019. évi XVIII. törvény 5. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

Felhatalmazások

93. § (1)¹ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben:

➡ 1. jelölje ki az e törvényben meghatározott feladatok tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságokat és a hatóságok felügyeleti szervét, valamint a feladatkörrel rendelkező egyéb szerveket és testületeket, és állapítsa meg az azok eljárására és szolgáltatásaira vonatkozó szabályokat, beleértve a hatóságok eljárásaiban vizsgálendő kulturális örökségvédelmi szempontokat és szakkérdéseket, az eljárások alóli mentesség feltételeit, védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és a védett műemléki értékek ellenőrzésének szabályait, továbbá az örökségvédelmi hatástanulmányra vonatkozó szabályokat;²

2. meghatározza az örökségvédelem körében a nyilvántartásba vétel, a hatósági és egyéb nyilvántartás részletes szabályait;³

3. meghatározza az örökségvédelem körében az ideiglenes védetté nyilvánítás, valamint a védetté nyilvánítás és a védettség megszüntetésének részletes szabályait;⁴

4. meghatározza az örökségvédelmi engedélyhez vagy tudomásulvételhez kötött tevékenységeket és az e tevékenységekkel kapcsolatos követelményeket;⁵

➡ 5. szabályozza az örökségvédelmi bírsággal, a műemlékek kategóriába sorolásával kapcsolatos részletes szabályokat, a bírság legmagasabb összegét, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat;

6. szabályozza az örökségvédelemmel kapcsolatos szakértői tevékenységek szakmagyakorlási feltételeit, ennek keretében a szakértői tevékenység bejelentésének és a szakértők nyilvántartásának adattartalmát, valamint a bejelentésre és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, a szakértők igénybevételének eseteit, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;

7. szabályozza a kulturális örökség hozzáférhetővé tételének szabályait, különös tekintettel a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségének előmozdítására;

➡ 8. meghatározza a feltáráson előkerülő, a helyszínen meg nem őrizhető régészeti emlékek, valamint a műemléktől elvált alkotórészek, tartozékok, berendezési tárgyak elhelyezésének szabályait;⁶

9. meghatározza azokat a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket, amelyeket a földmunkával járó beruházásokkal el kell kerülni, a régészeti feltárások részletes szabályait, a régészeti feltárásra alkalmas nap fogalmát, valamint az elektronikus lelőhely-bejelentés szabályait;⁷

10. meghatározza a régészeti feltárásra vonatkozó szerződésre irányuló múzeumi ajánlattétel adattartalmát, a régészeti feltárásra irányuló szerződés kötelező elemeit, valamint a megelőző feltárás módszerei alkalmazásának eseteit és szabályait;⁸

1 Megállapította: 2017. évi L. törvény 202. § (7). Hatályos: 2018. I. 1-től.

2 Lásd: 528/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 4. § a), 6. §, 42/2018. (III. 13.) Korm. rendelet 4. §, 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet, 64/2019. (III. 27.) Korm. rendelet 5. §, 149/2020. (IV. 23.) Korm. rendelet 5. §, 239/2020. (V. 26.) Korm. rendelet 4. §, 545/2020. (XII. 2.) Korm. rendelet 5. §, 562/2020. (XII. 7.) Korm. rendelet 4. §, 622/2020. (XII. 21.) Korm. rendelet 4. §, 55/2021. (II. 9.) Korm. rendelet 4. §, 339/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet 5. §, 359/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 360/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 726/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 5. §, 92/2022. (III. 8.) Korm. rendelet 4. §, 201/2022. (VI. 7.) Korm. rendelet 4. §.

3 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

4 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

5 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

6 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

7 Lásd: 528/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. §, 24/2018. (II. 20.) Korm. rendelet 5. §, 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet, 201/2018. (X. 30.) Korm. rendelet 3. §, 239/2020. (V. 26.) Korm. rendelet 4. §, 545/2020. (XII. 2.) Korm. rendelet 5. §, 55/2021. (II. 9.) Korm. rendelet 4. §, 339/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet 5. §, 359/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 360/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 726/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 5. §, 92/2022. (III. 8.) Korm. rendelet 4. §.

8 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

11.¹ meghatározza a nagyberuházásokkal kapcsolatos régészeti feladatellátás részletes szabályait, a nagyberuházás régészeti szakaszolásának szempontjait, a nagyberuházás kivitelezése során ellátandó régészeti megfigyelés és az elfedés szabályait, valamint a 19. § (4) bekezdése szerinti hatósági ár képzésének szabályait, az alkalmazható legmagasabb ár mértékét, továbbá a régészeti feladatellátással összefüggő költségtételek figyelembevételének részletes szabályait, valamint a régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről szóló miniszter döntés részletes szabályait;²

12. meghatározza a régészeti feltáráshoz vonatkozó jogszabályi vagy a feltárási engedélyben foglalt előírások megszegése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények szabályait;³

13. állapítsa meg a fémkereső műszer hivatás gyakorlásához szükséges használatának bejelentési, valamint a fémkereső műszer hivatáshoz nem kötött használata engedélyezésének szabályait;⁴

14. állapítsa meg a régészeti lelőhely, a lelet megtalálójának anyagi elismerésére vonatkozó részletes szabályokat;⁵

☞ 15. meghatározza, hogy mely ingatlanok minősülnek, illetve jelölhetők ki műemléki környezetnek;⁶

☞ 16. állapítsa meg a védett műemléki érték fenntartására és méltó használatára, a műemléki értéket érintő tevékenységek támogatására vonatkozó szabályokat;⁷

☞ 17. meghatározza a műemlékek tudományos kutatásának, értékvizsgálatának szabályait, az építéstörténeti kutatási dokumentáció kötelező tartalmi elemeit;⁸

☞ 18. állapítsa meg a műemléki értéket érintő örökségvédelmi engedély iránti kérelemhez vagy bejelentéshez kötött tevékenységek végzésének szabályait;⁹

☞ 19. határozza meg a történelmi emlékhelyeket;

☞ 20. szabályozza a Bizottság és a NÖRI emlékhelyekkel kapcsolatos feladatait;¹⁰

☞ 21. állapítsa meg - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével - a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozó tevékenység megelőzésének és az ellenőrzésnek a rendjét, a kiemelt nemzeti emlékhely területére vonatkozó közterület-használat szabályait és díjait;¹¹

☞ 22. állapítsa meg - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével - a 61/L. § szerinti közigazgatási bírság, helyszíni bírság megállapításának és megfizetése módjának részletszabályait;¹²

1 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 11. § (1). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

2 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet, 91/2018. (IV. 25.) Korm. rendelet 4. § (3), 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet 5. §, 201/2018. (X. 30.) Korm. rendelet 3. §, 64/2019. (III. 27.) Korm. rendelet 5. §, 149/2020. (IV. 23.) Korm. rendelet 5. §, 360/2020. (VII. 23.) Korm. rendelet 4. §, 545/2020. (XII. 2.) Korm. rendelet 5. §, 622/2020. (XII. 21.) Korm. rendelet 4. §, 55/2021. (II. 9.) Korm. rendelet 4. §, 339/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet 5. §, 359/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 360/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 5. §, 726/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 5. §, 92/2022. (III. 8.) Korm. rendelet 4. §, 201/2022. (VI. 7.) Korm. rendelet 4. §.

3 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

4 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

5 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

6 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

7 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

8 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

9 Lásd: 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

10 Lásd: 740/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet.

11 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet.

12 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet.

☞ 23.¹ szabályozza a nemzeti és történelmi emlékhelyek - köznapi, ünnepi, idegenforgalmi és protokolláris, a nemzeti és történelmi emlékhely szellemével összhangban álló - használati rendjét, valamint meghatározza a nemzeti és történelmi emlékhely használati tervének elkészítésével, a támogatás elbírálásának rendjével, a nemzeti és történelmi emlékhely fenntartható használatát elősegítő támogatási szerződés megkötésével kapcsolatos részletszabályokat;²

24. szabályozza a hadtörténeti örökség terepkutatásával és védetté nyilvánításával kapcsolatos részletszabályokat;

☞ 25.³ szabályozza a nevesített műemléki értékek meghatározását szolgáló érték meghatározó szakértői vizsgálat részletes tartalmi elemeit, valamint a dokumentáció elkészítésének és kiértékelésének rendjét.

☞ (1a)⁴ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével -

☞ a) a kiemelt nemzeti emlékhely településkép-védelmi környezetét,⁵

☞ b) a kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településkép-védelmi környezetére vonatkozó egyedi településképi követelményeket, a követelmények érvényesítése érdekében szükséges hatósági kötelezés részletes szabályait, valamint a követelmények érvényesítését szolgáló további sajátos eszközöket, az egyes eszközök alkalmazásának eseteit, módját, részletes szabályait, a vonatkozó eljárások szabályait, beleértve az eljárásokban vizsgálandó településképi szempontokat és az eljárások alóli mentesség feltételeit, alkalmazásukra hatáskörrel rendelkező hatóságokat és feladatkörrel rendelkező egyéb szerveket,⁶

☞ c) a kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településkép-védelmi környezetére vonatkozó beépítési szabályokat, valamint az ezzel összefüggő sajátos építésügyi és örökségvédelmi követelményeket,⁷

☞ d) a kiemelt nemzeti emlékhelyen és annak településkép-védelmi környezetében a közterületen és a közterületről látható magánterületen elhelyezhető reklámok megengedett méreteit, a reklámközzététel megengedett technológiáit, módszereit, eszközeit, a reklámhordozók általános formai követelményeit, valamint⁸

☞ e) a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településkép-védelmi környezetében található ingatlan e törvényben, illetve az e törvény felhatalmazása alapján megalkotott jogszabályban meghatározott követelmények szerinti helyreállítását, felújítását és átalakítását szolgáló támogatási és ösztönző rendszer részletes szabályait, a támogatás feltételrendszerét és módját,⁹

☞ f)¹⁰ a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottságnak a nemzeti jelképek kiemelt nemzeti emlékhelyen történő használatával kapcsolatos egyes feladatait,

☞ g)¹¹ a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel szomszédos ingatlanra vonatkozó elővásárlási jog gyakorlására jogosult szervezet.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben megállapítsa

a)-g)¹²

h)¹³

1 Módosította: 2021. évi CXLVIII. törvény 14. § c), d).

2 Lásd: 740/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet.

3 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 13. § (1). Hatályos: 2020. IX. 1-től.

4 Beiktatta: 2017. évi XCIX. törvény 12. §. Hatályos: 2017. VIII. 31-től.

5 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet.

6 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet, 315/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. §

7 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet, 315/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. §

8 Lásd: 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet.

9 Lásd: 315/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. §

10 Beiktatta: 2017. évi CLXXXI. törvény 11. § (2). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

11 Beiktatta: 2020. évi CXLVIII. törvény 12. §. Hatályos: 2020. XII. 19-től.

12 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi L. törvény 204. § f). Hatálytalan: 2018. I. 1-től.

13 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi CVI. törvény 81. § (1) k). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

i)¹ egyes nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítását és a védettség megszűntetését;²

j)³ az örökségvédelem körében a hatósági nyilvántartással összefüggő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat;⁴

k)⁵ az örökségvédelmi tanácsadó testületek működtetésével kapcsolatos feladatokat és szabályokat;⁶

l)-m)⁷

n)⁸ egyes műemléki értékek műemlékké nyilvánítását és a műemléki védettség megszűntetését;⁹

o)-p)¹⁰

q)¹¹

r)¹²

s)¹³ az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszínek közül az arra érdemesnek tartott helyszínek nemzeti szintű előzetes kiválasztására vonatkozó eljárási szabályokat.

(3)¹⁴ A miniszter a (2) bekezdés j) pontjában kapott, az igazgatási szolgáltatási díjra vonatkozó szabályozási jogkörét az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével gyakorolja.

(4)¹⁵ A miniszter a (2) bekezdés i) pontjában kapott szabályozási jogkörét természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben gyakorolja.

(5)¹⁶

(6)¹⁷ Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza:

a)¹⁸

b)-c)¹⁹

d) a könyvtárakban levő muzeális dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos külön szabályokat,

e)-f)²⁰

g)²¹ a miniszterrel egyetértésben az elsődleges leletfeldolgozásra, a leletanyag végleges befogadására vonatkozó szabályokat,²²

1 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 76. § (2). Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 21.

2 Lásd: 8/2015. (II. 27.) MvM rendelet, 49/2015. (XI. 10.) MvM rendelet, 40/2016. (XII. 29.) MvM rendelet.

3 Megállapította: 2012. évi CXCI. törvény 29. § (5). Módosította: 2017. évi L. törvény 204. § g).

4 Lásd: 80/2012. (XII. 28.) BM rendelet, 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet.

5 Megállapította: 2016. évi XCII. törvény 32. §. Hatályos: 2016. VII. 10-tól.

6 Lásd: 5/2020. (IV. 27.) MvM rendelet.

7 Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CXCI. törvény 31. § k). Hatálytalan: 2013. I. 1-től.

8 Megállapította: 2014. évi CVI. törvény 76. § (3). Módosította: 2017. évi L. törvény 203. § 21., 2021. évi CXLVI. törvény 59. § d).

9 Lásd: 5/2015. (II. 2.) MvM rendelet, 30/2015. (VI. 19.) MvM rendelet, 4/2016. (I. 11.) MvM rendelet, 7/2017. (III. 7.) MvM rendelet, 12/2017. (IV. 7.) MvM rendelet, 38/2017. (XII. 27.) MvM rendelet, 10/2018. (VII. 27.) MvM rendelet, 15/2018. (XII. 17.) MvM rendelet, 19/2019. (XII. 20.) MvM rendelet, 13/2020. (VII. 15.) MvM rendelet, 4/2021. (IV. 28.) MvM rendelet, 8/2022. (IV. 29.) MvM rendelet, 5/2023. (III. 1.) ÉKM rendelet, 1/2024. (I. 18.) ÉKM rendelet.

10 Hatályon kívül helyezte: 2017. évi L. törvény 204. § f). Hatálytalan: 2018. I. 1-től.

11 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVI. törvény 59. § e). Hatálytalan: 2021. XII. 22-től.

12 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVI. törvény 59. § e). Hatálytalan: 2021. XII. 22-től.

13 Beiktatta: 2014. évi XXXV. törvény 38. §. Hatályos: 2014. VII. 16-tól.

14 Beiktatta: 2008. évi LXXXII. törvény 14. § (2). Hatályos: 2009. I. 1-től.

15 Beiktatta: 2012. évi CXCI. törvény 29. § (6). Hatályos: 2013. I. 1-től.

16 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (2). Hatálytalan: 2014. VII. 16-tól.

17 Beiktatta: 2012. évi CXCI. törvény 29. § (6). Hatályos: 2013. I. 1-től.

18 Hatályon kívül helyezte: 2021. évi CXLVIII. törvény 15. § d). Hatálytalan: 2022. I. 1-től.

19 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (2). Hatálytalan: 2014. VII. 16-tól.

20 Hatályon kívül helyezte: 2014. évi XXXV. törvény 39. § (2). Hatálytalan: 2014. VII. 16-tól.

21 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 77. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

22 Lásd: 52/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet.

h)¹ meghatározza a műemléktől elvált vagy elválasztani engedélyezett alkotórészek, tartozékok, berendezési tárgyak közgyűjteményi elhelyezésének, nyilvántartásának, védelmének szabályait.

(7)² Felhatalmazást kap a honvédelemért felelős miniszter, hogy a miniszterrel egyetértésben, rendeletben megállapítsa az egyes hadtörténeti örökségi helyszínek védetté nyilvánítását és a védettség megszüntetését.

Az Európai Unió jogának való megfelelés³

94. §⁴ (1) Ez a törvény az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i 1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozat végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

(2) Ez a törvény a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseinek történő megfelelést szolgáló rendelkezéseket állapít meg.

(3) A 19. § (4) bekezdése, 20. § (4) bekezdése, 23/G. §-a tervezetének a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikk (7) bekezdése szerinti előzetes bejelentése megtörtént.

(4)⁵ Ez a törvény a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/880 európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkének végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

95-98. §⁶

99. §⁷

100. §⁸

1. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez⁹

A kiviteliengedély-köteles nem védett kulturális javak

Kategóri	A Meghatározás	B Együttes feltétel	
1.	A földből és a víz alól előkerült, a 7. § 33. pontja szerinti régészeti leletnek nem minősülő egyéb tárgyak.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
2.	Művészeti, történelmi, illetve vallási emlékekből származó, de azok szerves részét képező részek és elemek.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
3.	Bármilyen alapra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nem tartoznak a 4. és az 5. kategóriába, valamint nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 1 000 000 Ft
4.	Bármilyen alapra, vízfesték, guache és pasztell használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft

1 Beiktatta: 2014. évi CVI. törvény 77. §. Hatályos: 2015. I. 1-től.

2 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 11. § (3). Hatályos: 2018. IV. 1-től.

3 Beiktatta: 2013. évi CCXVII. törvény 25. §. Hatályos: 2014. I. 12-től.

4 Megállapította: 2019. évi XVIII. törvény 6. §. Hatályos: 2019. III. 27-től.

5 Beiktatta: 2020. évi LXXXIX. törvény 14. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

6 Hatályon kívül helyezte: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 506. Hatálytalan: 2007. VII. 1-től.

7 Hatályon kívül helyezte: 2006. évi CIX. törvény 134. § a). Hatálytalan: 2007. I. 1-től.

8 A korábbi alcímmel együtt hatályon kívül helyezte: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 506. Hatálytalan: 2007. VII. 1-től.

9 Megállapította: 2017. évi CLXXXI. törvény 14. §, 1. melléklet. Hatályos: 2018. IV. 1-től.

5.	Az 1., 2. és 4. kategóriába nem tartozó, bármilyen alakra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített mozaikképek és rajzok, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
6.	Eredeti metszetek, nyomatok, szita- és könyomatok a hozzájuk tartozó nyomólemezekkel, valamint eredeti plakátok, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
7.	Az 1. kategóriába nem tartozó eredeti szobrok, illetve szoborművek és az eredetivel azonos eljárással készült másolataik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft
8.	Fényképek, filmek és negatívjaik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
9.	Ősnyomtatványok és kéziratok, beleértve a kézírásos bejegyzéssel ellátott könyveket, a térképeket és zenei partitúrákat egyenként vagy gyűjteményes formában, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
10.	A 9. kategóriába nem tartozó könyvek egyenként vagy gyűjteményes formában.	kor	1800 előtt
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
11.	Nyomtatott térképek.	kor	100 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
12.	Iratok, irategyüttesek, valamint irat- és tervtári anyagok, kép- és hangarchívumok anyagai, bármilyen adathordozón.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
13.	a) Természettudományos gyűjtemények: zoológiai, botanikai, paleontológiai, ásványtani vagy anatómiai gyűjtemények, illetve azok egyes darabjai; b) Történeti jellegű gyűjtemények: történelmi, néprajzi vagy numizmatikai jelentőségű gyűjtemények.	kor	nincs
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft
14.	Közlekedési eszközök.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft
15.	Az 1-14-ig terjedő kategóriák egyikéhez sem tartozó minden egyéb antik darab, különösen: a) játékok, játékszerek, b) üvegtárgyak, c) arany- és ezüstnemű, d) bútorok, e) optikai, fotó- és kinematográfiai berendezések, f) hangszerek, g) órák és alkatrészeik, h) fából készített műtárgyak, i) kerámia, j) kárpit, k) szőnyegek, l) tapéta, m) fegyverek, n) numizmatikai tárgyak (érmek, jelvények stb.).	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft

 2. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez¹.

1 Megállapította: 2013. évi CCXVII. törvény 26. § (2), 2. melléklet. Hatályos: 2014. I. 12-től.

I. ¹ Kiemelt nemzeti emlékhely

	A	B
	A kiemelt nemzeti emlékhely megnevezése	A kiemelt nemzeti emlékhely lehatárolása
1.	Az Országház és környéke	Budapest V. kerület 1. Kossuth Lajos tér 1-3. szám alatti, 24894 helyrajzi számon nyilvántartott Országház, 2. Kossuth Lajos tér (24893 helyrajzi szám), 3. Kossuth Lajos tér 11. szám alatti, 24891 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan, 4. Kossuth Lajos tér 12. szám alatti, 24898 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan, 5. id. Antall József rakpart (24897/4 helyrajzi szám), 6. Vértanúk tere (24834/1 helyrajzi szám), 7. Alkotmány utca (24892/1 helyrajzi szám).

II. ² Nemzeti emlékhely

	A	B
	A nemzeti emlékhely megnevezése	A nemzeti emlékhely lehatárolása
1	Budapest I. kerület, Várnegyed	A várfalon belüli közterületek közül a Szentháromság tér, 6531 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Dísz tér 6514 és a Szent György tér 6456/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlanok, valamint a Budai Vár (Királyi Palota) épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 2. 6452/4 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Várkert Bazár épülete cím: 1013 Budapest, Ybl Miklós tér 2-6. 6452/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Sándor-palota épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 1. 6457 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Mátyás-templom épülete cím: 1014 Budapest, Szentháromság tér 2. 6532 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a volt József-kaszárnya épülete cím: 1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 9. 6546 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Hadtörténeti Intézet és Múzeum épülete cím: 1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4. 6636 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
2	Budapest VIII. kerület, Fiumei úti temető	A Fiumei úti temető, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1086 Budapest, Fiumei út 16-18. 38821/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
3	Budapest VIII. kerület, Magyar Nemzeti Múzeum	A Magyar Nemzeti Múzeum épülete és a Múzeumkert cím: 1088 Budapest, Múzeum krt. 14-16. 36560 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan

1 Megállapította: 2019. évi LXIV. törvény 24. §, 1. melléklet 1. Hatályos: 2019. VII. 16-tól.

2 Megállapította: 2022. évi LXXVIII. törvény 13. §, 1. melléklet. Hatályos: 2022. XII. 22-től.

4	Budapest X. kerület, Rákoskeresztúri Újköztemető, 298., 300. és 301. parcella és a Kisfogház Emlékhely, valamint a váci, a márianosztrai és a sopronkőhidai rabtemető	A parcellák, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1108 Budapest, Kozma u. 8-10. 42536/1, 42536/3 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan a Kisfogház Emlékhely által felölelt terület cím: 1108 Budapest, Újhegyi út 55. 42511 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a váci rabtemető: Vác belterület 1769 helyrajzi számú ingatlan a márianosztrai rabtemető: Márianosztra külterület 0181/2 helyrajzi számú ingatlan a sopronkőhidai rabtemető: Sopron külterület 01055 helyrajzi számú ingatlan
5	Budapest XIV. kerület, Hősök tere	A tér közutak által körbefogott területe cím: 1146 Budapest, Hősök tere 29732/10, 29732/11 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
6	Debrecen, Református Nagytemplom és Kollégium	A Református Nagytemplom épülete cím: 4026 Debrecen, Piac u. 4-6. 8326 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan A Debreceni Református Kollégium épülete cím: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. 8324 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
7	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	cím: 7785 Sátorhely, Törökdomb 0266 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
8	Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark	cím: 6767 Ópusztaszer, Szoborkert tanya 68. 055/4, 055/10, 055/11, 055/12, 055/12A helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
9	Pannonhalmi Bencés Főapátság	cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1. 1 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
10	Katonai Emlékpark Pákozd	Katonai Emlékpark Pákozd cím: 8095 Mészeg-hegy 087, 086/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
11	Somogyvár-Kupavár	Szent Egyed-bazilika és bencés apátság romjai cím: 8698 Somogyvár, Kupavár-hegy, Besliahegy 64. 0149/1, 0149/2, 0150, 0151 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlanok
12	Székesfehérvár, Romkert	cím: 8000 Székesfehérvár, Koronázó tér 1. 134, 282/4, 399 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
13	Egri Vár	cím: 3300 Eger, Vár köz 1. 5488, 5440, 5472, 5481, 5489, 5833/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
14	Nagycenk, Széchenyi-kastély műemléki együttese	cím: 9485 Nagycenk, Kiscenki út 3. 658/1, 658/2, 658/4, 658/5, 658/6, 660 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
15	Szigetvár, vár	cím: 7900 Szigetvár, Vár utca 19. 1733 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
16	Esztergom, Várhegy és Víziváros	A Főszékesegyház (Bazilika) épülete cím: Esztergom, 2500 Szent István tér 1. 16240 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a királyi palota maradványa és a vár épületei cím: Esztergom, 2500 Szent István tér 2. 16241, 16242 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan, valamint az Érseki Palota épülete: a Prímási Levéltár, a Simor Érseki Könyvtár és a Keresztény Múzeum cím: Esztergom, 2500 Mindszenty hercegprímás tere 2. 16302 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan

17	Győri Káptalandomb és a vár megmaradt részei	Győri Nagyboldogasszony-székesegyház épülete, a 7456 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Püspökvár épülete cím: 9021 Győr, Káptalandomb 1., a 7479 és 7480 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár épülete cím: 9021 Győr Káptalandomb 26., a 7414 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Brenner János Hittudományi Főiskola épülete cím: 9021 Győr, Káptalandomb 7., a 7474 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan A győri vár megmaradt káptalandombi és azon túlnyúló részei
18	Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely	cím: 3077 Mátraverebély-Szentkút 14. 1616, 1617, 1619, 1620, 1621, 1625, 1626 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
19	Máriapócs Nemzeti Kegyhely	cím: 4326 Máriapócs, Kossuth tér 26-27. 1-2. helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
20	A rákosmezei Királydomb	Budapest X. kerület Nagycicce utca, Pilisi utca és Dorogi utca által határolt terület, 42717/1, 42717/2, 42717/3 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan

TARTALOMJEGYZÉK

2001. évi LXIV. törvény	1
a kulturális örökség védelméről	1
I. Rész	1
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	1
Értelmező rendelkezések	2
II. Rész	7
A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELME	7
1. Fejezet	7
RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELME	7
A RÉGÉSZETI LELŐHELYEK VÉDELME	8
Általános védelem	8
A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása	8
Ideiglenes védetté nyilvánítás	9
A védettség megszüntetése	9
A RÉGÉSZETI FELTÁRÁS	9
A régészeti feltáráshoz kapcsolódó általános előírások	9
A régészeti feltárások egyes formáira vonatkozó különleges előírások	11
Próbafeltárás	11
Megelőző feltárás	11
Nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó előírások	13
Előzetes régészeti dokumentáció	13
Feltárási projektterv	14
Nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző feltárás és elfedés	15
Nagyberuházás esetén végzett régészeti feladatellátás idő- és költséghatára	15
Az egyes nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó különös előírások	17
Mentő feltárás	18
A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG FELTÁRÁST KÖVETŐ VÉDELME	19
RÉGÉSZETI LELETEK ELSŐDLEGES FELDOLGOZÁSA	19
2. Fejezet	20
MŰEMLÉKVÉDELEM	20
ÁLTALÁNOS FELADATOK	20
A MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK VÉDELME	20
Általános védelem	20
VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS	20

A műemléki értékek műemlékké, műemléki területté nyilvánítása	20
Az ideiglenes műemléki védettség	21
A műemléki védettség létrejötte	21
A védettség megszüntetése	22
A műemlékek kategóriába sorolása	23
A MŰEMLEKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI	23
Történeti kertek	23
Történeti temetkezési helyek	23
Műemléki területek	24
A VÉDETT MŰEMLEKI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE	24
A védett műemléki értékek fenntartása	24
A védett műemléki értékek méltó használata és helyreállítása	25
A műemlékek hasznosítására és tulajdonjogának átruházására irányuló jogügyletek	26
3. Fejezet	27
A KULTURÁLIS JAVAK VÉDELMÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK	27
Általános védelem	27
A kulturális javak védetté nyilvánítása	28
Védetté nyilvánított kulturális javak védettségének megszüntetése	28
A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos különleges előírások	28
Eltűnt kulturális javak felkutatása	29
A kulturális javak külföldre történő kivitele	30
Védett kulturális javak kivitele	30
Nem védett kulturális javak kivitele	30
A kulturális javak behozatalára vonatkozó korlátozás	31
Nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény	31
Közérdekű kulturális érték	31
A kulturális javak feldolgozására vonatkozó korlátozás	31
4. Fejezet	32
AZ EMLÉKHELYEK VÉDELME	32
Általános rendelkezések	32
Az emlékhellyé nyilvánítás és az emlékhelyek kezelése	34
5. Fejezet	36
A KIEMELT NEMZETI EMLÉKHELYEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK	36
6. Fejezet	40
EURÓPAI ÖRÖKSÉG DÍJ	41
III. Rész	41

A HATÓSÁG FELADATAI	41
Előzetes tájékoztatás, a hatóság jogszerű hallgatása	42
Hatósági kötelezés	43
A tűrési kötelezettség	45
Nyilvántartások	45
A hatósági eljárások szabályai	47
A kulturális örökség elemeinek hozzáférhetővé tétele	48
Az örökségvédelem pénzügyi eszközeinek felhasználása	48
Örökségvédelmi bírság	49
Örökségvédelmi hatástanulmány	51
Elővásárlási jog	51
IV. Rész	52
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	53
Hatálybalépés	53
Átmeneti rendelkezések	53
Felhatalmazások	56
Az Európai Unió jogának való megfelelés	60
1. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez	60
A kivitelegedély-köteles nem védett kulturális javak	60
2. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez	61
I. Kiemelt nemzeti emlékhely	62
II. Nemzeti emlékhely	62